

OBAVIJEST KOMISIJE

Smjernice za provedbu određenih odredbi o označivanju Uredbe (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008

(2022/C 78/03)

Predgovor i izjava o odricanju od odgovornosti

Nova Uredba (EU) 2019/787 o jakim alkoholnim pićima objavljena je 17. svibnja 2019. i stupila je na snagu nakon sedam dana. Međutim, većina njezinih odredbi o proizvodnji i označivanju primjenjuje se tek od 25. svibnja 2021.

U skladu s člankom 43. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/787, cilj je ovih smjernica, koje se isto tako primjenjuju od 25. svibnja 2021., osigurati jedinstvenu primjenu Uredbe u pogledu određenih njezinih odredbi o označivanju na dobrobit nacionalnih uprava i subjekata u poslovanju s hranom (npr. proizvođača i uvoznika jakih alkoholnih pića).

Ograničene su na praktična objašnjenja odredbi o označivanju koje se primjenjuju na jaka alkoholna pića, osobito u vezi s upotrebom izraza „pravni nazivi”, „složenice”, „aluzije”, „mješavine” i „kupaže”.

U tu se svrhu u njima navode ilustrativni primjeri koji služe isključivo u ogleadne svrhe.

Ove smjernice daju se samo u informativne svrhe te se njihovim sadržajem ne želi zamijeniti provjera primjenjivih pravnih izvora ili potrebno savjetovanje pravnog stručnjaka, prema potrebi.

Europska komisija i bilo koja druga osoba koja djeluje u njezino ime nisu odgovorne za moguću upotrebu ovih smjernica niti se te smjernice mogu smatrati obvezujućim tumačenjem zakonodavstva.

Ovim se dokumentom nastoji pomoći poslovnim subjektima i nacionalnim tijelima u primjeni zakonodavstva o jakim alkoholnim pićima. Za pravno obvezujuće tumačenje prava Unije nadležan je isključivo Sud Europske unije.

Upućivanje na pravne odredbe dalje u tekstu odnosi se na Uredbu (EU) 2019/787 („SDR”), osim ako drukčije nije izričito navedeno.

Sadržaj

1. OPĆA PRAVILA ZA OZNAČIVANJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA	7
1.1. Horizontalne odredbe (Uredba o informiranju potrošača o hrani)	7
1.2. Načela na kojima se temelji Uredba o jakim alkoholnim pićima	7
1.3. Pravni nazivi	8
1.4. Izrazi kojima se mogu dopuniti pravni nazivi	10
1.5. Dobrovoljne informacije o hrani (Uredba o informiranju potrošača o hrani)	12
1.5.1. Naziv prehrambenog proizvoda koji je upotrijebljen u proizvodnji	15
1.6. Sirovine etilnog alkohola ili destilata	15
1.7. Biljne sirovine koje se upotrebljavaju kao pravni nazivi	17
2. SLOŽENICE	18
2.1. Što je složenica?	18
2.2. Uvjeti upotrebe	20
2.3. Odredbe o označivanju	21
2.4. Provjere	23
3. ALUZIJE	24
3.1. Što je aluzija?	24
3.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju	25
3.2.1. Aluzije na prehrambenim proizvodima koji nisu alkoholna pića	26
3.2.2. Aluzije na alkoholnim pićima koja nisu jaka alkoholna pića	27
3.2.3. Aluzije na likerima	28
3.2.4. Aluzije na jakim alkoholnim pićima koja nisu likeri	30
3.2.5. Ostala pravila o označivanju za aluzije	34
3.3. Aluzije na arome „kojima se oponašaju” jaka alkoholna pića	36
3.4. Pića s niskim udjelom alkohola/bezalkoholna pića koja upućuju na nazive jakih alkoholnih pića	37
3.5. Provjere	39
3.5.1. Prehrambeni proizvodi koji nisu alkoholna pića	39
3.5.2. Alkoholna pića koja nisu jaka alkoholna pića	39
3.5.3. Likeri	40
3.5.4. Jaka alkoholna pića koja nisu likeri	40
3.5.5. Arome kojima se imitira	42
3.5.6. Aluzije na oznake zemljopisnog podrijetla	42
4. MJEŠAVINE	43
4.1. Što su mješavine?	43
4.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju	44
4.2.1. Opća pravila	44
4.2.2. Mješavine koje odgovaraju kategoriji jakih alkoholnih pića	45
4.3. Provjere	45

5. KUPAŽE	46
5.1. Što su kupaže?	46
5.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju	47
5.3. Provjere	48
6. TABLIČNI PREGLED	48
6.1. Složenice	48
6.2. Aluzije	49
6.3. Mješavine	49
6.4. Kupaže	50

Tablica simbola i kratica

ABV	Volumni udio alkohola
CT	Složenica
EAAO	Etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla
FIC (Uredba)	Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani
OZP	Oznaka zemljopisnog podrijetla
QUID	Navođenje količine sastojaka
SDR	Uredba (EU) 2019/787 (Uredba o jakim alkoholnim pićima)
§	Točka ovih smjernica
#	Broj okvira s primjerima ovih smjernica

1. Opća pravila za označivanje jakih alkoholnih pića

Članak 3. točke 1., 4. i 8.	Definicije
Članak 4. točke 1., 2., 3. i 4.	Tehničke definicije i zahtjevi
Članci 9., 10. i 13.	Pravni nazivi i ostale odredbe o označivanju

1.1. Horizontalne odredbe (Uredba o informiranju potrošača o hrani)

U skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2019/787 ⁽¹⁾ („SDR“), „jaka alkoholna pića koja se stavljaju na tržište Unije moraju biti u skladu sa zahtjevima za prezentiranje i označivanje iz Uredbe (EU) br. 1169/2011 ⁽²⁾, osim ako ovom Uredbom nije utvrđeno drukčije” ⁽³⁾.

Izuzev izričite odredbe *lex specialis* kako je navedena u Uredbi o jakim alkoholnim pićima, pravila za prezentiranje i označivanje koja su Uredbom (EU) br. 1169/2011 („Uredba o informiranju potrošača o hrani“) utvrđena za sve prehrambene proizvode primjenjuju se i na jaka alkoholna pića kao takva i kad su prisutna u prehrambenim proizvodima.

Jedno od glavnih načela navedenih u horizontalnom propisu EU-a o označivanju hrane (Uredba o informiranju potrošača o hrani) koje je od iznimne važnosti i za jaka alkoholna pića jest da informacije o hrani ne smiju biti zavaravajuće, već moraju biti točne, jasne i lako razumljive potrošaču ⁽⁴⁾.

Informacije koje se pružaju potrošačima moraju biti točne, nezavaravajuće i lako razumljive.

U tom kontekstu vrijedi napomenuti da se u horizontalne odredbe koje se primjenjuju na jaka alkoholna pića ubraja i obvezno navođenje količine određenih (kategorija) sastojaka u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (d) Uredbe o informiranju potrošača o hrani koja se tumači zajedno s člankom 22. te uredbe i njezinim Prilogom VIII.

Pravila o navođenju količine sastojaka primjenjuju se na jaka alkoholna pića kako je predviđeno Uredbom o informiranju potrošača o hrani jer se Uredbom o jakim alkoholnim pićima izričito ne predviđaju odstupanja od njih.

1.2. Načela na kojima se temelji Uredba o jakim alkoholnim pićima

U skladu s tradicijom koja je uspostavljena Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1576/89 ⁽⁵⁾, a koja je nastavljena u Uredbi (EZ) br. 110/2008 ⁽⁶⁾, Uredba (EU) 2019/787 i dalje se oslanja na isto **liberalno načelo**:

Jaka alkoholna pića mogu se stavljati na tržište EU-a ako su proizvedena u skladu s općim propisima o hrani i ako su pravilno označena.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označivanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008 (SL L 130, 17.5.2019., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.).

⁽³⁾ To je već bio slučaj s Uredbom (EZ) br. 110/2008 u kojoj brojne odredbe o označivanju upućuju na horizontalne odredbe Direktive 2000/13/EZ koja je stavljena izvan snage i od 13. prosinca 2014. zamijenjena Uredbom o informiranju potrošača o hrani.

⁽⁴⁾ Vidjeti članak 7. Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

⁽⁵⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 1576/89 od 29. svibnja 1989. o utvrđivanju općih pravila definiranja, opisivanja i prezentiranja jakih alkoholnih pića (SL L 160, 12.6.1989., str. 1.).

⁽⁶⁾ Uredba (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiranju, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89 (SL L 39, 13.2.2008., str. 16.).

Drugim riječima, nijedno jako alkoholno piće – kao i bilo koji drugi prehrambeni proizvod – nije zabranjeno na tržištu EU-a ako ispunjava zahtjeve propisane za njegovu proizvodnju, sigurno je za konzumaciju i sadržava odgovarajuće informacije za potrošače.

Međutim, kod jakih alkoholnih pića to liberalno načelo mora se primjenjivati zajedno s **pojačanom zaštitom** koja je njihovim **pravnim nazivima** dodijeljena u pravu EU-a, a to su nazivi rezervirani za definirane **kategorije** ili za **oznake zemljopisnog podrijetla**.

Pravni nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije i oznake zemljopisnog podrijetla) posebno su zaštićeni.

Naime, kako bi se zaštitio ugled kategorija i oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića i spriječilo zavaravanje potrošača, Uredbom o jakim alkoholnim pićima predviđena je zaštita jasno definiranih proizvoda od nezakonite upotrebe u prezentiranju proizvoda dobivenih od njih koji ne ispunjavaju primjenjive stroge kriterije proizvodnje.

Stoga će subjekti u poslovanju s hranom (npr. proizvođači, uvoznici) morati pažljivo razmotriti odredbe o označavanju navedene u Uredbi o jakim alkoholnim pićima prije stavljanja jakih alkoholnih pića ili hrane koja upućuje na jaka alkoholna pića na tržište EU-a.

Posebnu pozornost treba posvetiti pravilima o pravnim nazivima (članak 10.), složenicama (članak 11.), aluzijama (članak 12.) i drugim odredbama o označavanju, među ostalim o mješavinama i kupažama (članak 13.).

1.3. Pravni nazivi

Pravom EU-a o hrani ne propisuju se obvezne definicije proizvoda osim u slučaju vertikalnih zakonodavnih akata EU-a kao što je Uredba o jakim alkoholnim pićima.

Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1576/89 i Uredbom (EZ) br. 110/2008 predviđena je pojačana zaštita prodajnih naziva i oznaka zemljopisnog podrijetla jer je u njima utvrđeno da svako jako alkoholno piće koje se stavlja na tržište EU-a mora nositi jasno definiran naziv.

Isti pristup zadržan je u sadašnjoj Uredbi o jakim alkoholnim pićima.

Nadalje, radi usklađivanja s tekstom Uredbe o informiranju potrošača o hrani, zakonodavac je odlučio zamijeniti izraz „prodajni naziv” izrazom „pravni naziv” koji je definiran:

- člankom 2. stavkom 2. točkom (n) Uredbe o informiranju potrošača o hrani kao „naziv hrane propisan odredbama Unije koje se primjenjuju na tu hranu [...]”, i
- člankom 3. točkom 1. Uredbe o jakim alkoholnim pićima kao „naziv pod kojim se jako alkoholno piće stavlja na tržište”.

Nadalje, u skladu s člankom 17. stavkom 1. Uredbe o informiranju potrošača o hrani definirano je da „naziv hrane mora biti propisani naziv. Ako takav naziv ne postoji, naziv hrane mora odgovarati njenom uobičajenom naziv ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane”. U stavku 4. te odredbe navodi se: „Naziv hrane ne smije se zamijeniti nazivom koji je zaštićen pravima intelektualnog vlasništva (⁷), nazivom robne marke ili izmišljenim nazivom.”

Naposlijetku, u skladu s člankom 13. stavkom 1. Uredbe o informiranju potrošača o hrani, pravni naziv i obvezne informacije o hrani **„moraju biti označene na vidljivom mjestu tako da budu lako uočljive, jasno čitljive i, prema potrebi, neizbrisive. Ni u kojem slučaju te informacije ne smiju biti skrivene, prekrivene ili prekinute drugim pisanim ili slikovnim prikazima, ili drugim materijalom”.**

Kad je riječ o posebnim odredbama Uredbe o jakim alkoholnim pićima, člankom 10. predviđeno je da se sljedeći pravni nazivi moraju upotrebljavati za opis, prezentiranje i označavanje jakog alkoholnog pića:

a) **OBAVEZNO:**

članak 10. stavak 2.: **„naziv kategorije** jakih alkoholnih pića koji ispunjava zahtjeve te kategorije (ili drugi pravni naziv dopušten tom kategorijom);

*Ako piće ispunjava sve zahtjeve utvrđene za **kategoriju jakih alkoholnih pića**, mora nositi odgovarajući pravni naziv.*

⁽⁷⁾ U skladu s člankom 10. stavkom 5. točkom (a) Uredbe o jakim alkoholnim pićima, pravni naziv jakog alkoholnog pića može se dopuniti ili zamijeniti oznakom zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića.

članak 10. stavak 3.: pravni naziv „**jako alkoholno piće**” ako ne ispunjava zahtjeve utvrđene za bilo koju kategoriju jakih alkoholnih pića navedenu u Prilogu I., ali je usklađen s definicijama i zahtjevima za jaka alkoholna pića utvrđenima u članku 2.;

*Ako piće ne ispunjava zahtjeve utvrđene za bilo koju kategoriju jakih alkoholnih pića, ali odgovara općoj definiciji jakog alkoholnog pića, mora nositi **generički naziv „jako alkoholno piće”**.*

b) **FAKULTATIVNO:**

članak 10. stavak 4.: **pravni nazivi dopušteni jednom ili više kategorija** jakih alkoholnih pića ako ispunjava zahtjeve utvrđene za više od jedne kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I.;

#01 - Primjeri dopuštenog označivanja:

- 1) **Brandy** se može stavljati na tržište i kao **rakija od vina** ako ispunjava zahtjeve za kategorije 4. i 5. Priloga I.
- 2) **Sambuca** se može stavljati na tržište i kao **liker** jer sambuca nužno ispunjava zahtjeve za kategorije 33. i 36. Priloga I.
- 3) **Gin** se može stavljati na tržište kao **jako alkoholno piće aromatizirano borovicom** ako ispunjava zahtjeve za kategorije 19. i 20. Priloga I.

članak 10. stavak 5. točka (a): **oznaka zemljopisnog podrijetla** iz poglavlja III. kojom se **može dopuniti ili zamijeniti** njegov pravni naziv;

#02 - Primjeri dopuštenog označivanja:

- 1) **Cognac** se može stavljati na tržište kao **Cognac** ili **eau-de-vie de Cognac**.
- 2) **Cassis de Dijon** može se stavljati na tržište kao **Cassis de Dijon** ili **Crème de Cassis de Dijon**.

članak 10. stavak 5. točka (b): **složenica** koja uključuje izraze „**liker**” ili „**krem**” i **može zamijeniti** njegov pravni naziv odstupajući od članka 10. stavka 6. točke (c) na temelju koje složenica može dopuniti samo pravni naziv (vidjeti točku 2.1. u nastavku), pod uvjetom da ispunjava odgovarajuće zahtjeve utvrđene u kategoriji 33. Priloga I. (tj. liker);

c) **ZABRANJENO:**

članak 10. stavak 7. prvi podstavak: **pravni nazivi dopušteni kategorijom** jakih alkoholnih pića i **oznake zemljopisnog podrijetla** za jaka alkoholna pića **ne smiju se upotrebljavati** u opisivanju, prezentiranju ili označivanju (alkoholnih ili bezalkoholnih) **pića koja ne ispunjavaju zahtjeve** utvrđene za tu kategoriju ili oznaku zemljopisnog podrijetla (vidjeti i točku 3.3. u nastavku).

Ta se zabrana primjenjuje i kad se upotrebljavaju izrazi kao što su „poput”, „vrsta”, „u stilu”, „proizveden”, „aroma” kako bi se potrošaču dalo do znanja da se takvo piće ne smije zamijeniti jakim alkoholnim pićem na koje upućuje.

Iznimke od te zabrane dopuštene su samo za „složenicu”, „aluzije” i „popise sastojaka” kako je navedeno u člancima 11. i 12. i članku 13. stavku od 2. do 4.

NAPOMENA: članak 9. stavak 4. i članak 9. stavak 7. Uredbe (EZ) br. 110/2008 spojeni su Uredbom (EU) 2019/787 u novi članak 10. stavak 7. Uredbe o jakim alkoholnim pićima. Time je odredba koja je utvrđena u članku 10. stavku 7. prvom podstavku postala stroža u odnosu na članak 9. stavak 7. Uredbe (EZ) br. 110/2008 kojim se zabranjuje samo upotreba naziva jakog alkoholnog pića na **alkoholnim pićima (a ne na „svakom piću”** kao u novoj inačici Uredbe o jakim alkoholnim pićima) koja ne ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za to jako alkoholno piće. Ta je promjena teksta bila potrebna kako bi se osigurala dosljednost s člankom 9. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 110/2008 kojim se zabranjuje upotreba prodajnih naziva kategorija jakih alkoholnih pića za **opisivanje ili prezentiranje bilo kojeg drugog pića osim jakih alkoholnih pića** za koja su nazivi navedeni u Prilogu II. ili registrirani u Prilogu III.

#03 – Primjeri zabranjenog označivanja:

- 1) piće vrste **whisky**
- 2) piće aromatizirano **Cognacom**
- 3) **brandy** s 0 % alkohola
- 4) bezalkoholni **gin**.

NAPOMENA: Uredbom (EU) 2019/787 uvedena je novost u pogledu upućivanja na nazive jakih alkoholnih pića u prehrambenim proizvodima koji nisu pića. Naime, u skladu s člankom 10. stavkom 7. drugim podstavkom, u prezentiranju i označivanju **aroma** kojima se imitira jako alkoholno piće ili **prehrambenih proizvoda koji nisu pića** i u čijoj su se proizvodnji upotrebljavale takve arome može se navesti upućivanje na pravne nazive dopuštene **kategorijom jakih alkoholnih pića**. Jedini je uvjet da se tim pravnim nazivima doda izraz „aroma” ili drugi slični izrazi kako bi potrošač bio ispravno informiran. Međutim, nazivi **oznaka zemljopisnog podrijetla ne smiju se upotrebljavati** u tu svrhu.

#04 – Primjeri dopuštenog označivanja (kategorije) u slučaju upotrebe arome kojom se imitira jako alkoholno piće:

- 1) **aroma ruma** za pekarske proizvode – kolač **aromatiziran rumom** ili umak od ananasa s **aromom ruma**
- 2) **aroma gina** – sladoled **aromatiziran ginom** ili jogurt s **aromom gina**
- 3) **aroma whiskyja** – čokolada **aromatizirana whiskyjem** ili bombon s **aromom whiskyja**.

#05 – Primjeri zabranjenog označivanja (oznake zemljopisnog podrijetla) (dopušteno ako se upotrebljava autentični proizvod s oznakom zemljopisnog podrijetla umjesto arome):

- 1) prehrambena aroma od **Cognaca**
- 2) bomboni aromatizirani **Ouzom**
- 3) kolač s aromom viskija **Scotch Whisky**
- 4) umak aromatiziran rumom **Ron de Guatemala**.

1.4. Izrazi kojima se mogu dopuniti pravni nazivi

Člankom 10. stavkom 6. utvrđuje se **okvirni popis** izraza kojima se mogu dopuniti pravni nazivi jakih alkoholnih pića.

U tom se kontekstu glagol „dopuniti” ne bi trebao tumačiti kao zahtjev da predmetni izraz čini sastavni dio pravnog naziva. Njime se samo ukazuje na to da se izraz može navesti na etiketi kao dodatni element opisnih informacija o proizvodu.

Stoga se „izraz kojim se dopunjuje” pravni naziv ne mora nužno prikazivati u istom retku kao i pravni naziv, već može biti bilo gdje na etiketi.

Prema tome, na etiketi se **pravni naziv** može dopuniti:

- (a) „**nazivom ili zemljopisnom oznakom** ⁽⁸⁾ utvrđenom zakonima i drugim propisima koji se primjenjuju u državi članici u kojoj se jako alkoholno piće stavlja na tržište, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošače”: ta je mogućnost ograničena na izraze koji se uređuju na nacionalnoj razini, ako oni postoje. U tom slučaju ti izrazi mogu dopunjavati pravni naziv jakih alkoholnih pića koja se stavljaju na domaće tržište. Ta se jaka alkoholna pića mogu stavljati i na tržište druge države članice pod uvjetom da se ne smatraju obmanjujućima za potrošače te države članice;

#06 – Primjeri:

- 1) **Gammel Dansk** – bitter koji je pod tim nazivom poznat u Danskoj, iako se može proizvoditi izvan Danske
- 2) **Berliner Gin** ili **Bodensee Obstler** – izrazi koji se uređuju njemačkim propisima
- 3) **Korenwijn** – (**vruchten**)**brandewijn** – izrazi koji se uređuju danskim pravom o jakim alkoholnim pićima koja se stavljaju na domaće tržište.

⁽⁸⁾ Ta se odredba ne odnosi na oznake zemljopisnog podrijetla koje se uređuju poglavljem III. Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

- (b) „**uobičajenim nazivom**“ kako je definiran u članku 2. stavku 2. točki (o) Uredbe (EU) br. 1169/2011⁽⁹⁾, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošače”: ta je mogućnost ograničena na nazive koji se tradicionalno upotrebljavaju u državama članicama čak i ako nisu službeno uređeni. Takvi nazivi mogu dopunjavati pravni naziv jakih alkoholnih pića koja se stavljaju na domaća tržišta na kojima ih potrošači prihvaćaju bez potrebe za dodatnim objašnjenjem;

#07 – Primjeri:

- 1) **Rakia**: uobičajeni izraz za određene rakije u Bugarskoj
- 2) **Schnaps – Klarer**: uobičajeni izrazi za određene rakije u Njemačkoj i Austriji
- 3) **Brännvin ili sprit**: uobičajeni izrazi za rakije u Švedskoj
- 4) **Viski**: uobičajeni izraz za whisky u Estoniji
- 5) **Nalewka**: uobičajeni izraz koji se u Poljskoj upotrebljava za rakije proizvedene maceracijom biljnih tvari u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla ili jakim alkoholnim pićima.

- (c) „**složenicom ili aluzijom**“ (na likere) „u skladu s člancima 11. i 12.” Uredbe o jakim alkoholnim pićima (osim složenica dobivenih spajanjem naziva jakog alkoholnog pića i izraza „liker” ili „krem” koje mogu zamijeniti pravna imena u skladu s odredbom članka 10. stavka 5. točke (b)).

Potrebno je napomenuti da u skladu s člankom 11. stavkom 2. izrazi „alkohol”, „jaki alkohol”, „piće”, „jako alkoholno piće” i „voda” ne smiju biti dio složenice kojom se opisuje alkoholno piće, osim ako ti izrazi ne čine sastavni dio pravnog naziva kategorije jakog alkoholnog pića koja je navedena u složenici. Stoga se složenica ni u kojem slučaju ne smije pisati tako da čini dio generičkog pravnog naziva „jako alkoholno piće”;

#08 - Primjeri dopuštenog označivanja:

- 1) **Jako alkoholno piće**
žitna rakija i đumbir (pravni naziv „jako alkoholno piće” dopunjen je složenicom)
- 2) **Čokoladni krem (liker)**
s aromom ruma (pravni naziv „čokoladni krem” dopunjen je aluzijom)

#09 Primjeri zabranjenog označivanja (izrazi koji ne smiju biti dio složenice):

- 1) **Jako alkoholno piće whisky s đumbirom**
- 2) **Rum s vodom**

- (d) „izrazom **„kupaža”, „kupažiranje” ili „kupažirano”** ako je piće kupažirano” u skladu s člankom 3. točkom 11.;

NAPOMENA: ta je naznaka obvezna u slučaju iz članka 13. stavka 3.a.

#10 - Primjeri dopuštenog označivanja:

- 1) **Kupažirani whisky** (pravni naziv „whisky” uz izraz kojim se dopunjava)
- 2) **Kupaža rumova** (pravni naziv „rum” uz izraz kojim se dopunjava)

#11 - Primjeri zabranjenog označivanja:

- 1) **Kupažirano jako alkoholno piće***
- 2) **Kupaža whiskyja i votke***

* U skladu s člankom 3. točkom 11., „kupažiranje” znači spajanje dvaju ili više **jakih alkoholnih pića iste kategorije** koja se u svojem sastavu tek neznatno razlikuju. Stoga se generičko „jako alkoholno piće” (tj. piće koje ne pripada kategoriji jakih alkoholnih pića) ili jaka alkoholna pića koja pripadaju različitim kategorijama ne smiju označivati kao kupaže.

⁽⁹⁾ Članak 2. stavak 2. točka (o) Uredbe o informiranju potrošača o hrani: „uobičajeni naziv” je naziv kojega su potrošači u državi članici u kojoj se hrana prodaje prihvatili kao naziv te hrane, bez da ga treba dodatno objašnjavati”.

- (e) „izrazom **„mješavina‘**, **„miješano‘** ili **„miješano jako alkoholno piće‘** ako je piće miješano” u skladu s člankom 3. točkom 9.;

NAPOMENA: ta je naznaka obvezna u slučaju iz članka 13. stavka 3.

<p>#12 - Primjeri dopuštenog označivanja:</p> <p>1) Rum i gin (popis alkoholnih sastojaka) Miješano jako alkoholno piće (pravni naziv „jako alkoholno piće” uz izraz kojim se dopunjava)</p> <p>2) Jako alkoholno piće (pravni naziv) Mješavina ruma i gina (popis alkoholnih sastojaka uz izraz kojim se dopunjava)</p>
<p>#13 - Primjeri zabranjenog označivanja:</p> <p>1) Rakija od voća i sok od naranče Miješano jako alkoholno piće*</p> <p>2) Mješavina aquavita i vode*</p> <p>* U skladu s člankom 3. točkom 9., „miješanje” znači spajanje jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) s jednim ili više od sljedećeg: drugim jakim alkoholnim pićima koja ne pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića, destilatima poljoprivrednog podrijetla, etilnim alkoholom poljoprivrednog podrijetla. Spoj jakog alkoholnog pića i bezalkoholnog sastojka ili vode stoga se ne može označiti kao mješavina.</p>

- (f) „izrazom **„suh‘** ili **„dry‘** [tj. na engleskom ili bilo kojem drugom službenom jeziku EU-a] pod uvjetom da to jako alkoholno piće nije zaslađeno, čak ni radi zaokruživanja okusa”. Sljedeće se **iznimke** primjenjuju u slučaju:
- (i) „jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 2. Priloga I.” (tj. **„whisky” ili „whiskey”**), koja ni u kojem slučaju ne smiju biti zaslađena, čak ni radi zaokruživanja okusa te stoga nikad ne smiju biti označena izrazom „suh” ili „dry” ⁽¹⁰⁾;
- (ii) jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju „posebne zahtjeve utvrđene u kategorijama od 20. do 22. iz Priloga I.” (tj. **„gin”, „destilirani gin” i „London gin”**) na koje bi se i dalje trebala primjenjivati posebna pravila o zaslađivanju i označivanju u vezi s upotrebom izraza „dry”, (tj. sadržaj dodanih sladila od najviše 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer);
- (iii) „jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 33.” (tj. **likera**), koja moraju nužno biti zaslađena. Izraz „suh” ili „dry” može dopuniti pravni naziv likera koje „osobito karakterizira trpak, gorak, pikantan, jadak, kiseo ili citrusni okus, bez obzira na stupanj zaslađenosti” (uvodna izjava 17.). Kad se upotrebljava pri opisivanju, prezentiranju i označivanju likera, izraz „suh” vjerojatno neće zavarati potrošača jer likeri moraju imati najmanji sadržaj šećera kako bi ispunili zahtjeve za tu kategoriju.

<p>#14 - Primjeri dopuštenog označivanja:</p> <p>1) Suha rakija od jabučnog vina (ako nije zaslađena, čak ni radi zaokruživanja okusa)</p> <p>2) Dry gin (ako dodana sladila ne premašuju količinu od 0,1 grama po litri)</p> <p>3) Liker Triple Sec (ako liker karakterizira, primjerice, trpak ili gorak okus)</p>
<p>#15 - Primjeri zabranjenog označivanja:</p> <p>1) Suhi whisky (ni u kojem slučaju nije moguće jer svi whiskyji moraju biti nezaslađeni)</p> <p>2) Suhi brandy (ako je brandy zaslađen kako bi se zaokružio okus)</p>

1.5. Dobrovoljne informacije o hrani (Uredba o informiranju potrošača o hrani)

Uz gore navedene odredbe, u skladu s Uredbom o informiranju potrošača o hrani, u okviru opisivanja, prezentiranja i označivanja jakog alkoholnog pića mogu se navesti **dobrovoljne informacije o hrani** ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Ista se iznimka analogijom primjenjuje na jaka alkoholna pića s oznakom zemljopisnog podrijetla prema čijoj je tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda zabranjeno bilo kakvo zaslađivanje, čak i radi zaokruživanja okusa (npr. Pálinka): budući da sva jaka alkoholna pića obuhvaćena odgovarajućom oznakom zemljopisnog podrijetla nisu uopće zaslađena, bilo bi obmanjujuće označiti ih izrazom „dry”.

⁽¹¹⁾ Vidjeti poglavlje V. Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

Člankom 36. stavkom 2. Uredbe o informiranju potrošača o hrani zahtijeva se sljedeće: „Informacije o hrani koje se pružaju dobrovoljno ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- (a) ne dovode potrošača u zabludu, kako je navedeno u članku 7.;
- (b) nisu dvosmislene ili zbunjujuće za potrošača; i
- (c) temelje se, prema potrebi, na odgovarajućim znanstvenim podacima.”

Dobrovoljne informacije mogu uključivati izraze kao što su „fino”, „ekstra”, „premium”, „deluxe”, „100 % žitno”, „superior”, kao i „dozrijevalo u vinskoj bačvi”, „dozrijevalo u staroj bačvi”, „odležano u bačvi za sherry” ⁽¹²⁾, „završna obrada u bačvi za stout/pivo” itd.

Suprotno upućivanjima na, primjerice, vinske i pivske bačve, izrazi kojima se upućuje na čuvanje jakog alkoholnog pića tijekom cjelokupnog razdoblja ili dijela razdoblja njegova dozrijevanja u drvenim bačvama u kojima je prethodno dozrijevalo drugo **jako alkoholno piće** ne mogu se smatrati samo dobrovoljnim informacijama u smislu članka 36. Uredbe o informiranju potrošača o hrani. To se temelji na odredbi članka 10. stavka 7. prvog podstavka Uredbe o jakim alkoholnim pićima kojom se zabranjuje upotreba naziva jakih alkoholnih pića pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju bilo kojeg pića koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene Uredbom o jakim alkoholnim pićima ili odgovarajućom tehničkom dokumentacijom/specifikacijom proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla. Jedine dopuštene iznimke od te zabrane povezane su s označivanjem složenica, aluzija i popisa sastojaka kako je uređeno člancima 11. i 12. te člankom 13. stavcima od 2. do 4. Uredbe o jakim alkoholnim pićima. Stoga upućivanje na jako alkoholno piće u čijoj je drvenoj bačvi naknadno dozrijevalo drugo jako alkoholno piće predstavlja aluziju uređenu člankom 12. stavkom 3.a Uredbe o jakim alkoholnim pićima ⁽¹³⁾ (vidjeti točku 3.2.4.2. u nastavku).

NAPOMENA: ovaj odjeljak ne obuhvaća izraze dopuštene prema tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića koji mogu u bilo kojem slučaju dopuniti oznaku zemljopisnog podrijetla pod uvjetom da se time ne zavarava potrošača, na temelju primjene članka 10. stavka 5. točke (a).

NAPOMENA: vrijedi napomenuti da određene kategorije jakih alkoholnih pića (osobito iz kategorija od 1. do 14. Priloga I.) ne smiju biti aromatizirane, obojene, zaslađene niti imati dodatan alkohol: te zahtjeve nije moguće izbjeći dozrijevanjem u drvenim bačvama iz kojih nije potpuno ispražnjen prethodni sadržaj. Ipak, čuvanje u praznim drvenim bačvama koje su ranije sadržavale drugo alkoholno piće ne smatra se aromatiziranjem te bi jedina svrha upućivanja na takvu praksu na etiketi jakog alkoholnog pića trebala biti informiranje potrošača o vrsti spremnika u kojem je čuvano i ono mora biti u skladu s člankom 7. Uredbe o informiranju potrošača o hrani i člankom 21. Uredbe o jakim alkoholnim pićima. Osim toga, kod oznaka zemljopisnog podrijetla za jako alkoholno piće, označivanje takve prakse mora biti usklađeno sa zahtjevima utvrđenima u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda u vezi s upotrebom takvih deskriptora u okviru određene oznake zemljopisnog podrijetla.

Budući da se Uredbom o jakim alkoholnim pićima ne uređuje upotreba dobrovoljnih informacija pri prezentiranju, opisivanju i označivanju jakih alkoholnih pića, primjenjuju se opće odredbe Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

U skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe o informiranju potrošača o hrani:

„Informacije o hrani ne smiju biti obmanjujuće, a posebno:

- a) glede karakteristika hrane, posebno njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, roka trajanja, zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla, načina proizvodnje;
- b) pripisivanjem hrani učinaka ili svojstava koje ta hrana nema;
- c) ukazivanjem na posebne karakteristike hrane kada u stvarnosti sva slična hrana posjeduje te karakteristike, posebno posebnim isticanjem prisutnosti ili odsutnosti određenih sastojaka i/ili hranjivih tvari;
- d) ukazujući izgledom, opisom ili slikovnim prikazom prisutnosti određene hrane ili sastojka, kada je u stvarnosti sastavni dio koji je inače prirodno prisutan ili sastojak koji se uobičajeno koristi u toj hrani, zamijenjen drugim sastavnim dijelom ili drugim sastojkom.”

⁽¹²⁾ Kad se pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju jakog alkoholnog pića upućuje na oznaku zemljopisnog podrijetla (jakog alkoholnog pića ili vina) i drvenu bačvu u kojoj je to jako alkoholno piće čuvano, bitno je da subjekt u poslovanju s hranom na temelju objektivnih elemenata može dokazati da je ta bačva prethodno korištena za dozrijevanje proizvoda s oznakom zemljopisnog podrijetla na koju se upućuje.

⁽¹³⁾ Uvedeno Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1465 od 6. srpnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicije aluzija na pravne nazive jakih alkoholnih pića ili na oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića i u pogledu njihove upotrebe pri opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića koja nisu jaka alkoholna pića koja se navode u aluziji (SL L 321, 13.9.2021., str. 12.).

Nadležna nacionalna tijela odgovorna su za provođenje zakonodavstva EU-a, a samim time i za procjenu usklađenosti pojedinačne upotrebe takvih dobrovoljnih informacija na etiketi jakih alkoholnih pića s relevantnim zakonodavstvom EU-a.

Stoga bi se u procjeni, među ostalim, trebalo uzeti u obzir da izrazi koji se upotrebljavaju:

- opisuju stvarnu narav i specifična svojstva proizvoda (npr. navođenje posebnog proizvodnog svojstva),
- opisuju proizvodna svojstva koja su dopuštena prema zahtjevima za proizvodnju kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla (utvrđenima u Prilogu I. Uredbe o jakim alkoholnim pićima ili u odgovarajućoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda),
- opisuju proizvodna svojstva koja su dopuštena prema zahtjevima za proizvodnju kategorije prehrambenog proizvoda ili oznake zemljopisnog podrijetla na koju se upućuje (npr. vinski proizvodi ili oznake zemljopisnog podrijetla piva),
- ispravno upućuju na oznaku zemljopisnog podrijetla (npr. u slučaju bačvi za sherry na činjenicu da ih je odgovarajuće tijelo za kontrolu i certificiranje proglasilo usklađenima),
- ukazuju na razliku između posebnih svojstava proizvoda za koji se upotrebljavaju i drugih (sličnih) proizvoda s kojima bi ga se moglo zabunom zamijeniti,
- ne obmanjuju ciljne potrošače.

Ako se određeni izrazi upotrebljavaju kao dobrovoljne informacije kojima se upućuje na jako alkoholno piće, subjekt u poslovanju s hranom stoga mora biti sposoban dokazati da jako alkoholno piće ima posebna svojstva u smislu kvalitete, vrijednosti materijala, načina proizvodnje ili razdoblja dozrijevanja na temelju kojih se razlikuje od jakih alkoholnih pića koja su usklađena s minimalnim zahtjevima iste kategorije.

#16 – Primjeri dopuštenog označavanja i relevantnih uvjeta za upotrebu dobrovoljnih informacija:

- 1) **Fini kirsch ili edelkirsch** moglo bi upućivati na isključivu upotrebu stolnog voća, za razliku od palog voća
- 2) **Ekološka mirabela** upućuje na isključivu upotrebu ekološki uzgojena voća ili voća uzgojena metodama kontrolirane integrirane poljoprivrede u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2018/848 ⁽¹⁴⁾ i na to da je jako alkoholno piće certificirano kao ekološko
- 3) **Brandy**
Superior ili premium moglo bi upućivati, primjerice, na posebno dugo razdoblje dozrijevanja
- 4) **Single malt whisky**
Dozrijevao u bačvi vina chardonnay moglo bi upućivati na to da se whisky dovoljno dugo čuvao u bačvi u kojoj je prije toga dozrijevalo vino chardonnay da bi to utjecalo na organoleptička svojstva jakog alkoholnog pića*

* U skladu s točkom 2. podtočkom (a) podtočkom iii. Priloga I. (whisky ili whiskey), konačni destilat dozrijeva u drvenim bačvama zapremnine do najviše 700 litara. Budući da vrsta drvene bačve nije navedena, bačve u kojima su prethodno dozrijevala druga alkoholna pića mogu se ponovno upotrijebiti kako bi se dobila posebna organoleptička svojstva pića whisky/whiskey.

#17 – Primjeri zabranjenog označavanja i nezakonite upotrebe dobrovoljnih informacija:

Whisky

Završna obrada u bačvi za pjenušavo vino

nije dopušteno jer se pri proizvodnji pjenušavih vina mirno vino pretvara u pjenušavo samo sekundarnom fermentacijom u boci ili spremniku pod tlakom.

NAPOMENA:

naznaka vrste bačve koja je upotrijebljena za dozrijevanje jakog alkoholnog pića može uključivati upućivanje na zaštićeni naziv samo u svrhu informiranja potrošača o vrsti bačve koja je upotrijebljena, što mora biti u skladu sa zahtjevima članka 21. Uredbe o jakim alkoholnim pićima i članaka 7. i 36. Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1.).

1.5.1. Naziv prehrambenog proizvoda koji je upotrijebljen u proizvodnji

Naziv **prehrambenog proizvoda** koji je **upotrijebljen u proizvodnji** jakog alkoholnog pića u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Prilogu I. za kategoriju jakih alkoholnih pića ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda u slučaju oznake zemljopisnog podrijetla može se navesti i pri prezentiranju, opisivanju i označavanju proizvoda kao **dobrovoljna informacija** ⁽¹⁵⁾.

Kao što će se navesti u nastavku (vidjeti točku 2.1. u nastavku), kombinacija pravnog naziva jakog alkoholnog pića i naziva prehrambenog proizvoda upotrijebljenog/dopuštenog u proizvodnji tog pića zapravo se **ne** smatra **složenicom** u smislu članka 3. točke 2., u kojem se složenica definira kao kombinacija naziva jakog alkoholnog pića i (među ostalim) „naziva jednog ili više prehrambenih proizvoda, **osim alkoholnih pića i prehrambenih proizvoda koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog jakog alkoholnog pića u skladu s Prilogom I. [...]**”.

Naziv bilo kojeg prehrambenog proizvoda koji je upotrijebljen u proizvodnji jakog alkoholnog pića može se navesti kako bi se potrošaču pružile informacije o sirovini ili sirovinama koje su piću prenijele posebna organoleptička svojstva, pod uvjetom da je navedeno istinito, točno i da ne obmanjuje potrošača.

U tom slučaju pravni naziv ostaje naziv dopušten u okviru kategorije jakog alkoholnog pića ili tehničke dokumentacije/specifikacije proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla.

#18 – Primjeri dopuštenog navođenja jednog ili više glavnih prehrambenih proizvoda upotrijebljenih za proizvodnju jakog alkoholnog pića:

1) Destilirani hmeljni gin	— Destilirani gin od rabarbare i đumbira*
2) Liker od breskve – Liker od kave	— Čokoladni krem (liker)**
3) Advocaat od kave	— Liker od jaja s keksima Speculoos***

* U skladu s točkom 21. podtočkom (a) podtočkom i. Priloga I., destilirani gin može se proizvesti destilacijom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla uz dodatak bobica borovice i drugih biljnih pripravaka, uz uvjet da prevladava okus borovice. Stoga se nazivima tih biljnih pripravaka može dopuniti pravni naziv „destilirani gin”. Pravni naziv „destilirani gin” ne smije se dopunjavati drugim prehrambenim proizvodima koji ne pripadaju kategoriji biljnih pripravaka, primjerice „kukuruzne kokice”, osim pod uvjetima utvrđenima za „složenice”.

NAPOMENA: točkom 20. podtočkom (a) Priloga I. kao biljni pripravak za proizvodnju gina dopuštene su samo bobice borovice. Stoga bi dodatak drugih biljnih pripravaka ginu trebao biti označen kao složenica (tj. odgovarajući pravni naziv mora biti prikazan u istom vidnom polju).

** U skladu s točkom 33. podtočkom (f) Priloga I., ne dovodeći u pitanje članke 11. i 12. te članak 13. stavak 4., pravni naziv „liker” može se dopuniti nazivom arome ili prehrambenog proizvoda koji jakom alkoholnom piću daje prevladavajući okus, pod uvjetom da okus jakog alkoholnog pića daju aromatizirani prehrambeni proizvodi, aromatični pripravci i prirodne aromatične tvari dobivene od sirovine koja se navodi u nazivu arome ili prehrambenog proizvoda, uz dodatak aromatičnih tvari samo ako je to potrebno za pojačavanje arome te sirovine.

*** U skladu s točkom 39. podtočkom (c) i točkom 40. podtočkom (c) Priloga I., liker od jaja ili advocaat i liker s jajima mogu se proizvoditi uz upotrebu, među ostalim, aromatiziranih prehrambenih proizvoda, npr. kave i keksa speculoos.

1.6. Sirovine etilnog alkohola ili destilata

Člankom 13. stavkom 1. predviđaju se stroža pravila za poljoprivredne **sirovine** koje se upotrebljavaju za destilaciju:

„Opis, prezentiranje ili označavanje jakog alkoholnog pića može se odnositi na sirovinu koja se upotrebljava za proizvodnju etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla koji se upotrebljavaju u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića samo ako je taj etilni alkohol ili taj destilat dobiven isključivo od tih sirovina. U tom se slučaju sve vrste etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla navode silaznim redoslijedom prema volumnoj količini čistog alkohola.”

⁽¹⁵⁾ Međutim, ne i naziv sirovine ili sirovina čijom je destilacijom nastao alkohol upotrijebljen u proizvodnji jakog alkoholnog pića, što podliježe odredbama članka 13. stavka 1. (vidjeti točku 1.6. u nastavku).

Jako alkoholno piće može sadržavati upućivanje samo na nazive **sirovina** koje su destilirane kako bi se stvorio alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji tog pića, pod uvjetom da su to **jedine sirovine koje su upotrijebljene za destilaciju**.

Sve sirovine koje su upotrijebljene navode se **silaznim redoslijedom** pri opisivanju, prezentiranju i označavanju proizvoda.

Ako je ispunjen taj uvjet, svaka vrsta etilnog alkohola ili destilata (uz navođenje poljoprivrednog proizvoda upotrijebljenog u njihovoj proizvodnji) navodi se silaznim redoslijedom u odnosu na volumen čistog alkohola prisutnog u jakom alkoholnom piću.

#19 – Primjeri dopuštenog označavanja:

- 1) **Jako alkoholno piće:** generički naziv za jaka alkoholna pića kojim se upućuje na naziv sirovine ili sirovina destiliranih pri njihovoj proizvodnji. **NAPOMENA: može se upotrebljavati samo ako je dobiveno piće u skladu s definicijom jakog alkoholnog pića (članak 2.), ali ne i sa zahtjevima određene kategorije jakih alkoholnih pića:**
 - a) jako alkoholno piće dobiveno isključivo destilacijom šećera šećerne trske, a koje ne ispunjava zahtjeve kategorije 1. Priloga I. (rum), primjerice jer je zaslađeno u mjeri koja premašuje gornju granicu utvrđenu za tu kategoriju jakih alkoholnih pića može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**jako alkoholno piće od šećera šećerne trske**”;
 - b) jako alkoholno piće dobiveno isključivo destilacijom šećera agave i šećerne trske, a koje ne ispunjava zahtjeve nijedne kategorije iz Priloga I. može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**jako alkoholno piće od šećera agave i šećerne trske**”.
- 2) **Žitna rakija** (jako alkoholno piće kategorije 3.):

u skladu s točkom 3. podtočkom (h) Priloga I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima, u pravnom nazivu „žitna rakija” ili „žitni brandy” riječ „žitna” može se zamijeniti nazivom žitarice koja se upotrebljava isključivo u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića, primjerice „**pšenična rakija**” ili „**zobeni brandy**”.
- 3) **Rakija od vina** (jako alkoholno piće kategorije 4.):
 - a) rakija od vina dobivena isključivo destilacijom vina chardonnay te proizvedena u skladu s važećim zakonodavstvom o vinu može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**rakija od vina chardonnay**”;
 - b) rakija od vina dobivena isključivo destilacijom vina chardonnay i merlot te proizvedena u skladu s važećim zakonodavstvom o vinu može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**rakija od vina chardonnay i merlot**”.
- 4) **Votka** (jako alkoholno piće kategorije 15.):
 - a) votka proizvedena isključivo upotrebom **etilnog alkohola dobivenog fermentacijom žitarica** može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**votka od žitarica**”;
 - b) votka proizvedena isključivo upotrebom **etilnog alkohola dobivenog fermentacijom žitarica i krumpira** može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**votka od žitarica i krumpira**”.*

* U skladu s točkom 15. podtočkom (f) Priloga I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima, pri opisivanju, prezentiranju i označavanju proizvoda votka koji nije proizveden isključivo od krumpira ili žitarica ili obojega vidljivo se naznačava „proizvedeno od ...”, uz dodatak naziva sirovina upotrijebljenih u proizvodnji etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla. Ta se naznaka pojavljuje u istom vidnom polju kao i pravni naziv.
- 5) **Gin** (jako alkoholno piće kategorije 20.):
 - a) gin proizveden upotrebom **etilnog alkohola dobivenog isključivo destilacijom žita** može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**sadržava etilni alkohol (poljoprivrednog podrijetla) dobiven od žita**”.*;
 - b) gin proizveden upotrebom **etilnog alkohola dobivenog isključivo destilacijom pšenice i ječma** može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati dobrovoljnu naznaku „**sadržava etilni alkohol (poljoprivrednog podrijetla) dobiven od ječma i pšenice/pšenice i ječma**”, ovisno o udjelu čistog alkohola svakog od tih sastojaka u piću*.

* U skladu s točkom 20. podtočkom (a) Priloga I., **gin** je jako alkoholno piće aromatizirano borovicom, proizvedeno aromatiziranjem **etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla** bobicama borovice. U skladu s točkom 19. podtočkom (a) tog priloga, jako alkoholno piće aromatizirano borovicom jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili žitne rakije ili žitnog destilata ili njihove kombinacije bobicama borovice.

6. **Liker** (jako alkoholno piće kategorije 33.):

- a) liker proizveden isključivo upotrebom etilnog alkohola ili destilata dobivenog od krušaka može pri opisivanju, prezentiranju i označavanju imati izraze „**liker proizveden upotrebom etilnog alkohola dobivenog od krušaka**” odnosno „**liker proizveden upotrebom destilata kruške**”;
- b) liker proizveden upotrebom etilnog alkohola dobivenog od krušaka i marelica može biti označen izrazom „**liker proizveden od etilnog alkohola dobivenog od krušaka i marelica**” ili „**liker proizveden od etilnog alkohola dobivenog od marelica i krušaka**”, ovisno o tome koliki je udio čistog alkohola u etilnom alkoholu dobiven od krušaka u odnosu na udio dobiven od marelica.

NAPOMENA: ovdje se upućuje na **poljoprivredne proizvode destilirane nakon fermentacije alkohola** u svrhu proizvodnje etilnog alkohola ili destilata poljoprivrednog podrijetla. Sirovine macerirane u alkoholu ili na drugi način dodane jakom alkoholnom piću u skladu s proizvodnim zahtjevima koji se odnose na to piće obuhvaćeni su kategorijom „prehrambeni proizvod upotrijebljen pri proizvodnji” koja je opisana u prethodnoj točki 1.5.1., a prehrambene proizvode koji se kombiniraju s jakim alkoholnim pićem, iako nisu potrebni/dopušteni pri njegovoj proizvodnji, potrebno je naznačiti u skladu s pravilima o složenicama ili aluzijama.

1.7. **Biljne sirovine koje se upotrebljavaju kao pravni nazivi**

U skladu s člankom 13. stavkom 5.: „Upotrebom naziva biljnih sirovina koji se upotrebljavaju kao pravni nazivi određenih jakih alkoholnih pića ne dovodi se u pitanje upotreba naziva tih biljnih sirovina u prezentiranju i označavanju drugih prehrambenih proizvoda. Nazivi tih sirovina mogu se koristiti u opisivanju, prezentiranju ili označavanju drugih jakih alkoholnih pića pod uvjetom da takva upotreba ne dovodi do zavaravanja potrošača.”

Ta se odredba smatrala potrebnom kako bi se nazivi voća ili bilja koji su prema Uredbi o jakim alkoholnim pićima rezervirani kao pravni nazivi za određena jaka alkoholna pića mogli upotrebljavati i u prezentiranju i označavanju kao sastojci (kao voće ili bilje, a ne jaka alkoholna pića) drugih prehrambenih proizvoda.

Ista mogućnost primjenjuje se i na druga jaka alkoholna pića, pod uvjetom da je pri njihovu opisivanju, prezentiranju i označavanju jasno naznačeno da se ne upućuje na jako alkoholno piće (kao njegov sastojak), već na samu biljnu sirovinu.

#20 – Primjeri:

- 1) **Kirsch** (pravni naziv za rakiju od voća: kategorija 9.): izraz na njemačkom jeziku „kirsch” (trešnja) može se upotrebljavati pri:
 - a) prezentiranju i označavanju **kolača s trešnjama** („**Kirschkuchen**”), čak i ako je pri proizvodnji prehrambenog proizvoda upotrijebljeno voće, a ne jako alkoholno piće;
 - b) opisivanju, prezentiranju i označavanju **likera od trešnje** („**Kirschlikör**”), čak i ako je pri proizvodnji likera upotrijebljeno voće, a ne jako alkoholno piće, pod uvjetom da ne postoji opasnost od toga da potrošač zabunom zaključi da je liker proizveden upotrebom kirscha (jakog alkoholnog pića), a ne trešanja (voća).
- 2) **Anis** (pravni naziv jakog alkoholnog pića kategorije 28.): izraz na francuskom ili njemačkom jeziku „anis” može se upotrebljavati pri:
 - a) prezentiranju i označavanju **infuzije** („**infusion à l’anis**”), čak i ako je pri proizvodnji prehrambenog proizvoda upotrijebljena biljka ili biljni pripravak, a ne jako alkoholno piće;
 - b) opisivanju, prezentiranju i označavanju **likera od anisa** („**Liqueur d’anis**”), čak i ako je proizveden infuzijom anisa s alkoholom i šećerom, a ne upotrebom jakog alkoholnog pića, pod uvjetom da se potrošaču pruže informacije o načinu na koji je liker stvarno proizveden.
- 3) **Encijan** (pravni naziv jakog alkoholnog pića kategorije 18.): izraz „encijan” (i prijevodi tog izraza na druge službene jezike EU-a) može se upotrebljavati pri:
 - a) prezentiranju i označavanju **infuzije** („**čaj od encijana**”), čak i ako je pri proizvodnji prehrambenog proizvoda upotrijebljena biljka ili biljni pripravak, a ne jako alkoholno piće;

<p>b) prezentiranju i označivanju prehrambenog pripravka kao što je salata od encijana.</p> <p>4) Blutwurz (izraz koji se upotrebljava u oznaci zemljopisnog podrijetla njemačkog likera „blutwurz“); izraz na njemačkom jeziku „blutwurz“ (tj. korijen biljke petolist srčnjak ili <i>Potentilla erecta</i> (L.) Raeusch) može se upotrebljavati pri:</p> <p>a) opisivanju, prezentiranju i označivanju drugog likera („Blutwurzel Likör“) u svojstvu glavne arome koja je upotrijebljena pri proizvodnji tog jakog alkoholnog pića;</p> <p>b) opisivanju, prezentiranju i označivanju drugog jakog alkoholnog pića (npr. „Blutwurzel Spirituose“) koje je proizvedeno infuzijom (ili maceriranjem i destilacijom).</p>
--

2. Složenice

Članak 3. točka 2.	Definicija
Članak 11.	Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

2.1. Što je složenica?

Složenica je mogućnost koja je dostupna za opisivanje jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) od kojeg potječe sav alkohol u proizvodu, kojem se dodaju drugi prehrambeni proizvodi i koje, samim time, gubi pravo na upotrebu pravnog naziva te kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla kod opisivanja, prezentiranja ili označivanja. Umjesto toga potrebno je upotrijebiti pravni naziv „jako alkoholno piće“⁽¹⁶⁾, osim ako su ispunjeni zahtjevi za upotrebu složenice koja sadržava izraz „liker“ ili „krem“⁽¹⁷⁾ kao pravni naziv.

Ako dobiveni proizvod nije u skladu s definicijom jakog alkoholnog pića i ne ispunjava zahtjeve te kategorije (primjerice, ako njegova alkoholna jakost iznosi manje od 15 % vol.⁽¹⁸⁾), morat će nositi odgovarajući naziv alkoholnog pića u skladu s člankom 17. Uredbe o informiranju potrošača o hrani (**NAPOMENA: Što nikad nije naziv robne marke**⁽¹⁹⁾).

U skladu s člankom 3. točkom 2., „složenica“ znači, u kontekstu prezentiranja i označivanja alkoholnog pića, kombinacija pravnog naziva navedenog u nekoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili oznake zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića od kojeg potječe sav alkohol u konačnom proizvodu te jednog ili više sljedećih naziva:

- (a) naziva jednog ili više prehrambenih proizvoda, osim alkoholnih pića i prehrambenih proizvoda koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog jakog alkoholnog pića u skladu s Prilogom I., ili pridjeva koji proizlaze iz tih naziva;
- (b) izraza „liker“ ili „krem“.

Stoga u svakom slučaju vrijedi sljedeće:

- **alkoholni sastojak** je kategorija jakih alkoholnih pića ili oznaka zemljopisnog podrijetla (samo jedno jako alkoholno piće) kojoj je dodan jedan ili više prehrambenih proizvoda (npr. sokovi ili druga bezalkoholna pića, bilje, začini, šećer, mliječni proizvodi) kako bi konačni proizvod imao dodatna posebna organoleptička svojstva,

⁽¹⁶⁾ U slučaju votke (jako alkoholno piće kategorije 15.), ako joj se dodaju sastojci koji joj pružaju aromu koja prevladava nad aromom sirovina upotrijebljenih pri njezinoj proizvodnji, u skladu s točkom 31. podtočkom (e) Priloga I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima, njezin pravni naziv mora biti „aromatizirana votka“ ili „votka“ dopunjen nazivom dominantne arome (jako alkoholno piće kategorije 31.).

⁽¹⁷⁾ U skladu s točkom (d) četvrtom alinejom kategorije 33. Liker, „ne dovodeći u pitanje članak 3. točku 2., članak 10. stavak 5. točku (b) i članak 11., za likere koji sadrže mlijeko ili mliječne proizvode pravni naziv može biti „krem“, s dodanim nazivom upotrijebljene sirovine koja likerom daje njegov prevladavajući okus, s izrazom „liker“ ili bez njega“.

⁽¹⁸⁾ „osim jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve iz kategorije 39. Priloga I.“ kako je utvrđeno člankom 2. točkom (c) Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

⁽¹⁹⁾ U skladu s člankom 17. stavkom 4. Uredbe o informiranju potrošača o hrani, pravni naziv ne smije se zamijeniti nazivom robne marke.

- prehrambeni proizvod ili proizvodi u kombinaciji s nazivom jakog alkoholnog pića **nisu piće koje sadržava alkohol ni bilo koji prehrambeni proizvod koji je potreban/dopušten pri proizvodnji tog pića u skladu s odgovarajućim pravilima,**
- rezultat **kombinacije** nužno je **alkoholno piće**, tj. drugo jako alkoholno piće najmanje alkoholne jakosti od 15 % vol. ili alkoholno piće koje sadržava najviše 15 % vol. alkohola,
- **sav alkohol** u konačnom proizvodu **mora potjecati od jakog alkoholnog pića** navedenog u složenici (tj. konačni proizvod ne smije sadržavati druge alkoholne sastojke, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju konačnog alkoholnog pića – vidjeti i točku 2.2. u nastavku).

NAPOMENA: čak se i upotrebom izraza „liker” ili „krem” u složenici ističe činjenica da su jakom alkoholnom piću dodana sladila i/ili mliječni proizvodi koji nisu dopušteni u proizvodnji tog pića ili barem ne u tolikoj količini.

Složenice predstavljaju iznimku od pravila kojom se zabranjuje upotreba pravnih naziva jakih alkoholnih pića u opisivanju pića koja ne ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za ta jaka alkoholna pića.

Složenice se **upotrebljavaju za opisivanje** alkoholnih pića koja se dobivaju **spajanjem određenog prehrambenog proizvoda ili više njih i kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla** koja se stoga više ne bi mogla tako označivati.

NAPOMENA: naziv prehrambenog proizvoda ili prehrambenih proizvoda može se navesti i upotrebom pridjeva koji se odnosi na taj prehrambeni proizvod ili proizvode.

NAPOMENA: u složenici se naziv jakog alkoholnog pića i naziv prehrambenog proizvoda ili prehrambenih proizvoda može spajati s prijedlogom ili bez njega.

#21 – Primjeri dopuštenih složenica:

- 1) Scotch Whisky s medom – Scotch Whisky i med*
- 2) Gin i tonik – whisky i cola – rum s kokosom*
- 3) Komovica s cimetom i kakaom*
- 4) Brandy liker**
- 5) Whisky krem**

* U tim se slučajevima (pravni) naziv konačnog proizvoda navodi uz složenicu.

** U tim je slučajevima i složenica pravni naziv.

Člankom 11. stavkom 2. sljedeći su izrazi izričito isključeni iz složenica kojima se opisuju alkoholno piće (osim ako bilo koji od tih izraza nisu dio pravnog naziva, primjerice „rakija” u nazivu „rakija od vina” ili „rakija od voća”, ili izraz na njemačkom jeziku „wasser”, primjerice u nazivu „kirchwasser”):

- alkohol,
- jaki alkohol,
- piće,
- jako alkoholno piće,
- voda.

Takvim se isključivanjem ističe zabrana upotrebe naziva povezanih s prehrambenim proizvodima koji su prirodan dio proizvoda te se nastoje spriječiti prakse kojima se zavaravaju potrošači.

NAPOMENA: primjerice, na rumu koji sadržava sladila u mjeri koja premašuje dopuštenu granicu od 20 grama po litri te koji stoga više nije rum, već mora nositi pravni naziv „jako alkoholno piće”, ne može se navesti složenica „rum sa šećerom” ili „rum sa šećerom od šećerne trske”. Ako se dodaju drugi prehrambeni proizvodi koji nisu dopušteni kategorijom 1. Priloga I., izraz „rum” može se navesti u složenici, primjerice u izrazu „rum i začini”. Ako nisu dodani takvi proizvodi, dobiveni proizvod mora biti označen kao, primjerice, „jako alkoholno piće sa šećerom od šećerne trske” (kako bi se naznačilo da mu je dodan šećer) ili „jako alkoholno piće od šećerne trske” (kako bi se naznačilo da je šećer destilirani pri proizvodnji jakog alkoholnog pića koje ipak ne ispunjava druge proizvodne zahtjeve potrebne da bi se mogao smatrati rumom).

#22 – Primjeri zabranjenih složenica:

1) Brandy i alkohol	ili	Cognac i alkohol
2) Jako piće na bazi whiskyja	ili	Jako piće na bazi viskija Scotch Whisky
3) Piće na bazi ruma	ili	Piće Ron de Guatemala
4) Rum od šećerne trske	ili	Kubanski rum sa šećerom
5) Jako alkoholno piće liker	ili	Jako alkoholno piće Irish Cream
6) Gin s vodom	ili	Genever s vodom

U skladu s člankom 10. stavkom 6. točkom (c), složenicom se može samo dopuniti pravni naziv jakog alkoholnog pića. Stoga se **složenica ne može upotrijebiti kao pravni naziv jakog alkoholnog pića**.

Jedinu **iznimku** od ovog pravila predstavljaju složenice koje uključuju izraz „**liker**” ili „**krem**”, koji u skladu s člankom 10. stavkom 5. točkom (b) **moгу zamijeniti pravni naziv**, pod uvjetom da dobiveni proizvod ispunjava odgovarajuće zahtjeve utvrđene za jaka alkoholna pića kategorije 33., „liker” u Prilogu I.

#23 – Primjeri dopuštenih složenica koje uključuju izraz „liker” ili „krem”:

1) Vodka liqueur (EN)	—	Irish Whiskey Cream (EN)
2) Wodkalikör – Likör aus/mit Wodka (DE)	—	Berliner Kümmelcream (DE)
3) Liqueur à la vodka (FR)	—	Crème de Cognac (FR)
4) Liquore alla vodka (IT)	—	Crema di Grappa (IT)
5) Licor de vodka (ES)	—	Crema de Orujo de Galicia (ES)
6) Likier na bazie wódki (PL)	—	Krem na bazie Polskiej Wódki (PL)

U svim navedenim slučajevima moraju se ispuniti sljedeći zahtjevi:

- jako alkoholno piće na koje se upućuje mora biti autentično, primjerice mora ispunjavati zahtjeve utvrđene za odgovarajuću kategoriju jakih alkoholnih pića ili oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući najmanju dopuštenu alkoholnu jakost, tj. piće se ne smije razrijediti vodom u tolikoj mjeri da njegova alkoholna jakost bude manja od najmanje dopuštene; **i**
- alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji potječe isključivo od jakog alkoholnog pića navedenog u složenici (osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog pića), tj. nije dodano nijedno drugo jako alkoholno piće ni etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla ili destilat poljoprivrednog podrijetla; **i**
- zahtjevi utvrđeni u kategoriji 33. Priloga I. za upotrebu pravnog naziva „**liker**” (tj. najmanja alkoholna jakost od 15 % vol. i najmanji sadržaj sladila od 100 grama po litri) ili „**krem**” (tj. sve navedeno te upotreba mlijeka ili mliječnih proizvoda).

2.2. Uvjeti upotrebe

Člankom 11. stavkom 1. predviđaju se sljedeći uvjeti upotrebe naziva jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) u složenici:

- „(a) alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji alkoholnog pića potječe isključivo od jakog alkoholnog pića navedenog u složenici, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog alkoholnog pića i

- (b) jako alkoholno piće nije bilo razrijeđeno samo dodavanjem vode tako da je njegova alkoholna jačina ispod minimalne jačine utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I.”⁽²⁰⁾

Upotreba naziva jakog alkoholnog pića u složenici dopuštena je stoga samo pod sljedećim uvjetima:

- a) upotrijebljeno je samo autentično jako alkoholno piće jer se naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) ne smije navesti ako proizvod na koji se odnosi ne ispunjava sve zahtjeve utvrđene za njegovu proizvodnju;

NAPOMENA: *drugim riječima, mora ispunjavati sve zahtjeve utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića ili tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla.*

- b) konačnom proizvodu ne može se dodati nijedan drugi alkohol osim alkohola koji potječe od jakog alkoholnog pića na koji se upućuje, uz iznimku alkohola koji može biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog pića;

NAPOMENA: *drugim riječima:*

— jako alkoholno piće na koje se upućuje ne smije biti lišeno alkohola (tj. nije dopuštena upotreba aromatskih tvari ekstrahiranih iz jakog alkoholnog pića), i

— ne smiju se dodavati drugi etilni alkoholi, destilati ili druga jaka alkoholna pića.

- c) dodavanje vode dopušteno je samo u mjeri u kojoj jako alkoholno piće i dalje održava najmanju dopuštenu alkoholnu jakost.

NAPOMENA: *ta se zabrana odnosi samo na vodu jer se jaka alkoholna pića mogu kombinirati s drugim bezalkoholnim tekućim prehrambenim proizvodima (npr. voćni sokovi, mliječni proizvodi) što će isto tako očito dovesti do razmjernog smanjenja ukupne alkoholne jakosti konačnog proizvoda.*

2.3. Odredbe o označivanju

Ako subjekt u poslovanju s hranom odluči upotrijebiti složenicu, nije nužno samo postići usklađenost konačnog alkoholnog pića s uvjetima za njegovu upotrebu (vidjeti prethodne točke 2.1. i 2.2.), već je proizvod potrebno i označiti na odgovarajući način.

Člankom 11. stavkom 3. utvrđuju se sljedeće odredbe o označivanju složenice kojom se opisuje alkoholno piće:

„(a) ispisuju se jednakim slovima istog fonta, veličine i boje;

(b) ne smiju biti prekinute tekstualnim ili slikovnim elementima koji nisu njihov sastavni dio;

(c) ne smiju biti ispisane fontom većim od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića; i

(d) u slučaju jakog alkoholnog pića, uvijek im se dodaje pravni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i složenica, osim ako je pravni naziv zamijenjen složenicom u skladu s člankom 10. stavkom 5. točkom (b)”⁽²¹⁾.

⁽²⁰⁾ U predmetu C-136/96 povezanom s prodajom whiskyja manje jakosti (tj. whiskyja razrijeđenog vodom čija je jakost bila manja od 40 %) Sud Europske unije odbio je argument tuženika da je na temelju odredbi o složenicama imao pravo opisati svoj whisky manje jakosti izrazom „kupažirano jako alkoholno piće na bazi whiskyja” ili „Spiritueux au Whisky”. Jedan od razloga navedenih za odbijanje tog argumenta bio je da su se odredbe o složenicama tada odnosile samo na likere. Budući da se člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 110/2008 nastojalo proširiti odredbe o složenicama na sva jaka alkoholna pića (a ne samo likere) i oznake zemljopisnog podrijetla, postojala je opasnost da bi se moglo tvrditi da bi se opisi kao što je „Scotch Whisky i izvorska voda” mogli upotrebljavati kao složenice za viskije Scotch Whisky manje jakosti jer u njima sav udio alkohola čini Scotch Whisky. Time bi uspostavljanje zahtjeva najmanje jakosti viskija Scotch Whisky/whiskyja (i drugih definiranih jakih pića) izgubilo smisao. Stoga je članak 10. stavak 2. uveden u Uredbu (EZ) br. 110/2008 (i potvrđen člankom 11. stavkom 1. točkom (b) nove Uredbe o jakim alkoholnim pićima) kako bi se osiguralo da se složenice ne mogu upotrebljavati ako su definirana jaka alkoholna pića samo razrijeđena tako da je njihova alkoholna jakost ispod najmanje jakosti; Presuda od 16. srpnja 1998., C-136/96, Scotch Whisky Association, ECLI: EU:C:1998:366.

⁽²¹⁾ Uvedeno Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1335 od 27. svibnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu označivanja jakih alkoholnih pića dobivenih kombinacijom jakog alkoholnog pića s jednim ili više prehrambenih proizvoda (SL L 289, 12.8.2021., str. 4).

Tim se odredbama o označivanju nastoji osigurati sljedeće:

- (a) i (b): da se naziv jakog alkoholnog pića koji se upotrebljava u složenici ne ističe više od naziva prehrambenog proizvoda koji se s njim kombinira;
- (c): da (pravni) naziv alkoholnog pića nije ispisan fontom manjim od veličine fonta kojim je ispisana složenica kako bi se izbjeglo zavaravanje potrošača o stvarnoj prirodi proizvoda; i
- (d): ako je konačni proizvod jako alkoholno piće, da se pravni naziv tog pića uvijek navodi u istom vidnom polju kao i složenica kako bi se izbjeglo zavaravanje potrošača o stvarnoj prirodi proizvoda, osim ako složenica legitimno ne zamjenjuje pravni naziv.

NAPOMENA: člankom 11. stavkom 3. ne zahtijeva se da se složenica navede u istom vidnom polju kao i naziv alkoholnih pića koja nisu jaka alkoholna pića, ali ipak se primjenjuju zahtjevi utvrđeni Uredbom o informiranju potrošača o hrani da informacije o hrani ne smiju biti obmanjujuće, posebno glede prirode i identiteta hrane (članak 7. stavak 1. točka (a) te uredbe), da naziv hrane mora biti označen na vidljivom mjestu tako da bude lako uočljiv itd. (članak 13. stavak 1. te uredbe).

NAPOMENA: člankom 11. stavkom 3. ne zahtijeva se da se pravni naziv alkoholnog pića i složenica navedu u zasebnim recima, ali odredbom utvrđenom u članku 11. stavku 2. zabranjuje se da izrazi kao što su „alkohol” i „jaki alkohol” budu dio složenice. Stoga navođenje pravnog naziva „jako alkoholno piće” ili naziva „piće”, npr. „(jako alkoholno) piće gin i tonik”, u istom retku u kojem je prikazana složenica ne bi bilo prihvatljivo.

#24 – Primjeri označivanja alkoholnog pića složenicom (pojedini navedene u zagradama nisu obavezne):

* Jako alkoholno piće proizvedeno dodavanjem, primjerice, šećera i mliječnih proizvoda whiskyju moći će nositi pravni naziv „whisky krem” samo ako sav alkohol potječe od autentičnog whiskyja i ako konačni proizvod ispunjava odgovarajuće zahtjeve utvrđene za kategoriju 33. (tj. liker), primjerice da je njegova najmanja alkoholna jakost 15 % vol. i da sadržava najmanje 100 grama sladila po litri te mlijeko ili mliječne proizvode. Ako proizvod ne ispunjava te zahtjeve, pravni naziv morat će biti „jako alkoholno piće” ako je u skladu s definicijom i zahtjevima utvrđenima za jaka alkoholna pića u članku 2. ili će u suprotnom nositi odgovarajući naziv alkoholnog pića.

2.4. Provjere

Provjerama (opisivanja), prezentiranja i označivanja proizvoda koji sadržava složenicu u kojoj se navodi naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) ocjenjuje se usklađenost sa sljedećim uvjetima:

Proizvodnja:

- 1) alkoholni sastojak je kategorija jakih alkoholnih pića ili oznaka zemljopisnog podrijetla (najviše jedno jako alkoholno piće) kojem se dodaje jedan ili više prehrambenih proizvoda koji nisu dopušteni u njegovoj proizvodnji i koji nisu alkoholna pića kako bi se dobila dodatna prepoznatljiva organoleptička svojstva konačnog proizvoda;
- 2) konačni je proizvod alkoholno piće;
- 3) upotrijebljeno je autentično jako alkoholno piće, tj. ispunjava sve zahtjeve proizvodnje utvrđene u relevantnoj kategoriji jakih alkoholnih pića Priloga I. ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući njegovu najmanju alkoholnu jakost;
- 4) sav alkohol potječe od navedenog jakog alkoholnog pića, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima;

Označivanje:

- 5) (pravni) naziv je:
 - a. „jako alkoholno piće” za jaka alkoholna pića koja ne ispunjavaju zahtjeve nijedne kategorije;
 - b. složenica u kojima se naziv jakog alkoholnog pića kombinira s izrazom „liker” ili „krem” za jako alkoholno piće koje ispunjava relevantne zahtjeve kategorije 33. Priloga I.; ili
 - c. naziv alkoholnog pića ako nije jako alkoholno piće (npr. s manje od 15 % volumne alkoholne jakosti) u skladu s odredbama Uredbe o informiranju potrošača o hrani ⁽²²⁾;
- 6) u složenici se naziv jakog alkoholnog pića kombinira s izrazom „liker” ili „krem” (ako ispunjava relevantne zahtjeve kako je gore navedeno u točki 5. podtočki b) ili s nazivom/pridjevom za prehrambene proizvode koji nisu dopušteni u njegovoj proizvodnji;
- 7) (pravni) naziv alkoholnog pića mora se navesti na vidljivom mjestu tako da bude lako uočljiv, jasno čitljiv i, prema potrebi, neizbrisiv. Ne smije biti ni na koji način skriven, prekriven ili prekinut drugim pisanim ili slikovnim prikazima ili drugim materijalom;
- 8) pravni naziv jakog alkoholnog pića dobivenog spajanjem jakog alkoholnog pića s jednim ili više prehrambenih proizvoda uvijek se navodi u istom vidnom polju kao i složenica (osim ako je i složenica pravni naziv jakog alkoholnog pića na temelju primjene članka 10. stavka 5. točke (b) Uredbe o jakim alkoholnim pićima) ⁽²³⁾;
- 9) ne dovodeći u pitanje pravne nazive iz članka 10., izrazi „alkohol”, „jaki alkohol”, „piće”, „jako alkoholno piće” i „voda” ne smiju biti dio složenice;
- 10) složenica se ispisuje jednakim slovima istog fonta, veličine i boje;
- 11) riječi koje čine složenicu ne smiju biti prekinute tekstualnim ili slikovnim elementima koji nisu njezin sastavni dio;
- 12) složenica se ispisuje u veličini fonta koja je jednaka veličini fonta koja se upotrebljava za (pravni) naziv alkoholnog pića ili manja.

⁽²²⁾ Kad je riječ o nazivu alkoholnih pića koja nisu jaka alkoholna pića, primjenjuje se članak 17. Uredbe o informiranju potrošača o hrani: „Naziv hrane mora biti propisani naziv. Ako takav naziv ne postoji, naziv hrane mora odgovarati njenom uobičajenom naziv ili, ako takav uobičajeni naziv ne postoji ili se ne koristi, treba navesti opisni naziv hrane.” Vidjeti odgovarajuće definicije u članku 2. stavku 2. točkama (n), (o) i (p) Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

⁽²³⁾ Jaka alkoholna pića koja ne ispunjavaju taj zahtjev, ali ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 110/2008 i koja su proizvedena i označena prije 31. prosinca 2022. mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha.

3. Aluzije

Članak 3. točka 3.	Definicija
Članak 12.	Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

3.1. Što je aluzija?

Aluzija je mogućnost koja je u određenim uvjetima dostupna za upućivanje na naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) pri (opisivanju), prezentiranju ili označivanju drugog prehrambenog proizvoda.

U skladu s člankom 3. točkom 3., „aluzija” znači izravno ili neizravno upućivanje na jedan ili više pravnih naziva iz kategorija jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili na jednu ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, osim upućivanja u složenici ili na popisu sastojaka, kako su navedeni u članku 13. stavcima 2., 3. i 4., pri opisivanju, prezentiranju i označivanju:

- (a) prehrambenog proizvoda koji nije jako alkoholno piće,
- (b) jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. ili
- (c) jakog alkoholnog pića koje ispunjava uvjete iz članka 12. stavka 3.a”.

Drugim riječima, aluzija na nazive jakih alkoholnih pića može se navesti pri:

- prezentiranju i označivanju prehrambenih proizvoda koji nisu alkoholna pića,
- prezentiranju i označivanju alkoholnih pića koja nisu jaka alkoholna pića,
- opisivanju, prezentiranju i označivanju likera,
- opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića koja nisu likeri (dopušteno samo u posebnim slučajevima u kojima se ne mogu smatrati složenicama ili mješavinama za koje se primjenjuju posebne odredbe o označivanju (vidjeti gore poglavlje 2. i poglavlje 4. u nastavku)).

U skladu s člankom 10. stavkom 6. točkom (c), aluzijom se može samo dopuniti pravni naziv jakog alkoholnog pića. Stoga **aluzija na jakom alkoholnom piću nikad ne može zamijeniti njegov pravni naziv**, već bi mu se trebala dodati u skladu s pravilima o označivanju utvrđenima u članku 12. stavku 4. (vidjeti točke 3.2.3. i 3.2.4. u nastavku).

Aluzija je upućivanje na jedan ili više naziva jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) pri prezentiranju i označivanju drugog prehrambenog proizvoda. Ako se aluzija navodi na jakom alkoholnom piću, nikad se ne može upotrebljavati kao njegov pravni naziv.

NAPOMENA: postavlja se pitanje o tome kako tumačiti odredbu članka 10. stavka 7. prvog podstavka Uredbe o jakim alkoholnim pićima kojom se zabranjuje upotreba naziva jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) pri opisivanju, prezentiranju i označivanju bilo kojeg pića koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za tu kategoriju jakih alkoholnih pića ili oznaku zemljopisnog podrijetla, osim u slučaju aluzija, složenica i popisa sastojaka, u odnosu na horizontalnu obvezu navođenja **pojediniosti o subjektu u poslovanju s hranom** u skladu s člankom 8. stavkom 1. i člankom 9. stavkom 1. točkom (h) Uredbe o informiranju potrošača o hrani. Naime, može se dogoditi da naziv ili adresa subjekta u poslovanju s hranom (ali i logotipi ili registrirani nazivi robne marke) sadržava naziv kategorije jakih alkoholnih pića (npr. „Destilerije ruma Guadeloupe” ili „Društvo Votka robne marke X”) ili oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića (npr. Bassano del Grappa). To pitanje još je relevantnije ako jako alkoholno piće na kojem se navodi takav naziv ili adresa subjekta u poslovanju s hranom ne pripada istoj kategoriji jakih alkoholnih pića (npr. ako „Društvo Votka robne marke X” proizvodi gin). Odgovor je da te dvije pravne obveze (jedna na temelju odredbi Uredbe o jakim alkoholnim pićima i jedna na temelju odredbi Uredbe o informiranju potrošača o hrani) ne moraju nužno biti u suprotnosti: ako naziv ili adresa društva (zakonito) sadržava **naziv kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla**, ali se to ime **ne upotrebljava kao pravni naziv jakog alkoholnog pića**, taj bi naziv ili adresu trebalo navesti jer se obje odredbe usporedno primjenjuju i odredba Uredbe o jakim alkoholnim pićima ne sprječava navođenje naziva društva na temelju primjene Uredbe o informiranju potrošača o hrani. Isto se primjenjuje na **opisne nazive** (u smislu članka 2. stavka 2. točke (p) Uredbe o informiranju potrošača o hrani) za alkoholna pića koja nisu jaka alkoholna pića, što ne bi trebalo biti u suprotnosti sa zabranom navođenja imena jakog alkoholnog pića u primjeni članka 10. stavka 7. prvog podstavka Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

3.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

U skladu s člankom 12., različita se pravila primjenjuju ako se aluzija na jako alkoholno piće navodi na:

- prehrambenom proizvodu koji nije alkoholno piće;
- alkoholnom piću koje nije jako alkoholno piće;
- jakom alkoholnom piću obuhvaćenom bilo kojom kategorijom od 33. do 40. Priloga I. (likeri); ili
- jakom alkoholnom piću koje nije liker (u posebnim i ograničenim slučajevima).

Aluzije na nazive jakih alkoholnih pića mogu biti dio (opisnog) prezentiranja i označivanja bilo koje vrste prehrambenog proizvoda.

Međutim, aluzije na jakim alkoholnim pićima koja nisu likeri dopuštene su samo u posebnim i ograničenim slučajevima.

NAPOMENA: kako bi se uzela u obzir posebna priroda **oznaka zemljopisnog podrijetla** i pojačana zaštita uspostavljena radi sprječavanja nezakonita prisvajanja njihova ugleda, u slučaju aluzije na oznaku zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića koje se upotrebljava kao sastojak u drugim prehrambenim proizvodima **preporučuje se** sljedeće:

- jako alkoholno piće koje je obuhvaćeno nazivom oznake zemljopisnog podrijetla trebalo bi se upotrebljavati u **dovoljnoj količini da predmetnom prehrambenom proizvodu da bitno svojstvo;**
- prehrambeni proizvod na kojem se navodi aluzija na jednu ili više oznaka zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića **ne bi trebao sadržavati drugi „usporedivi sastojak”**, odnosno drugi sastojak koji u potpunosti ili djelomično može zamijeniti sastojke koji su obuhvaćeni oznakom zemljopisnog podrijetla. Ako je to slučaj, naziv oznake zemljopisnog podrijetla trebao bi biti naveden samo na popisu sastojaka u skladu s člancima od 18. do 22. Uredbe o informiranju potrošača o hrani. Jasno je da se ta preporuka odnosi samo na jaka alkoholna pića koja pripadaju istoj kategoriji kao i oznaka ili oznake zemljopisnog podrijetla na koje se upućuje ili aromama kojima se „imitiraju” jaka alkoholna pića, a druge kategorije jakih alkoholnih pića mogu se dodati i označiti u skladu s odredbama o aluzijama; i
- postotak udjela** proizvoda koji je obuhvaćen oznakom ili oznakama zemljopisnog podrijetla mora se **navesti** u samoj aluziji na oznaku zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića ili u njezinoj neposrednoj blizini ili na popisu sastojaka, ako postoji, tako da bude u neposrednoj vezi s predmetnim sastojkom kako se predviđa pravilima o navođenju količine sastojaka ⁽²⁴⁾.

Kod aluzija na nazive oznaka zemljopisnog podrijetla preporučuje se sljedeće:

- jedno od bitnih svojstava prehrambenog proizvoda trebao bi biti **okus koji se prvenstveno pripisuje oznaci zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića** koje je upotrijebljeno kao sastojak;
- ne bi se trebao upotrebljavati **drugi „usporedivi” sastojak** (osim jakih alkoholnih pića drugih kategorija); i
- trebalo bi jasno navesti **upotrijebljenu količinu.**

#25 – Primjeri:

Čokoladne praline punjene Ouzom (5 %)

bio bi prihvatljiv naziv samo ako bi se upotrijebila dovoljna količina autentičnog Ouzza koja bi čokoladnim pralinama dala okus koji se prvenstveno može pripisati tom piću.

Pivo

s rumom Rum da Madeira (7 %)

bio bi prihvatljiv naziv samo ako se drugi „usporedivi” sastojak (npr. druga vrsta ruma (s oznakom zemljopisnog podrijetla ili bez nje), spoj aroma ekstrahiran iz ruma Rum da Madeira ili aroma kojom se imitira rum) ne bi dodao pivu zajedno s oznakom zemljopisnog podrijetla Rum da Madeira.

⁽²⁴⁾ Te preporuke odražavaju one navedene u dokumentu Komunikacija Komisije – Smjernice za označivanje prehrambenih proizvoda koji koriste zaštićene oznake izvornosti (ZOI-je) ili zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla (ZOZP-e) kao sastojke (2010/C 341/03).

NAPOMENA: ako se pivu osim ruma Rum de Madeira doda još jedan ili više „usporedivih” sastojaka, naziv oznake zemljopisnog podrijetla ne može se upotrijebiti kao aluzija, već se samo može naznačiti na popisu sastojaka uz „usporedivi” sastojak ili sastojke i sastojke koji su upotrijebljeni u proizvodnji samog piva.

NAPOMENA: ako se pivu osim ruma Rum de Madeira doda još jedno ili više jakih alkoholnih pića koja ne pripadaju kategoriji 1. Priloga 1. (rum), u aluziji (ili na popisu sastojaka) potrebno je navesti **sve nazive** alkoholnih pića.

NAPOMENA: podsjeća se na činjenicu da se u skladu s člankom 10. stavkom 7. drugim podstavkom Uredbe o jakim alkoholnim pićima nazivi zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića ne upotrebljavaju za opisivanje aroma kojima se imitiraju te oznake ili njihovu upotrebu u prehrambenim proizvodima.

3.2.1. Aluzije na prehrambenim proizvodima koji nisu alkoholna pića

Člankom 12. stavkom 1. dopuštaju se aluzije na naziv jednog ili više jakih alkoholnih pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) pri prezentiranju i označavanju prehrambenih proizvoda koji nisu alkoholna pića, pod uvjetom da „alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji tog prehrambenog proizvoda potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji”.

Jedina dopuštena iznimka od tog pravila jest „alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog prehrambenog proizvoda”, tj. alkohol koji je upotrijebljen za pripremu tih sastojaka.

Izuzev tog slučaja, sav alkohol prisutan u konačnom proizvodu mora prema tome potjecati iz autentičnog jakog alkoholnog pića (tj. koje ispunjava sve zahtjeve utvrđene za odgovarajuću kategoriju ili oznaku zemljopisnog podrijetla, među ostalim o najmanjoj alkoholnoj jakosti u trenutku upotrebe) i ne smiju se dodavati etilni alkohol, destilati ni druga jaka alkoholna pića.

Konkretnije, postoje dva moguća slučaja:

- a) dodavanjem više alkoholnih pića ⁽²⁵⁾ tekućem prehrambenom proizvodu koji nije alkoholno piće ni voda dobiva se alkoholno piće (tj. piće određene alkoholne jakosti, ovisno o količini alkohola koja je nužno unesena tim jakim alkoholnim pićima);

NAPOMENA: ni u jednom slučaju nije moguće da piće koje nastane kombinacijom bezalkoholnog tekućeg prehrambenog proizvoda i jakih alkoholnih pića ne sadržava nimalo alkohola.

- b) dodavanjem jednog ili više jakih alkoholnih pića netekućem prehrambenom proizvodu tijekom njegove pripreme nužno se dobiva prehrambeni proizvod koji sadržava određenu količinu alkohola, ovisno o količini jakih alkoholnih pića koja se upotrebljavaju. Međutim, dio tog alkohola može ispariti u postupcima pripreme, primjerice pri pečenju.

Označivanje takvog prehrambenog proizvoda nije uređeno Uredbom o jakim alkoholnim pićima pa se primjenjuje Uredba o informiranju potrošača o hrani, osobito članak 36. o dobrovoljnim informacijama i članak 7. o praksama poštenog informiranja.

#26 – Primjeri dopuštenih aluzija na prehrambenim proizvodima koji nisu alkoholna pića:

— Čokolada s Kirschem*	ili	— Praline s Cognacom*
— Kolač s likerom od jaja*	ili	— Kolačići s likerom Mirto di Sardegna*
— Sladoled s rumom i grožđicama*	ili	— Sladoled s likerom Génépi des Alpes*
— Voćni nektar rafiniran rumom i brandy- jem**	ili	— Miješani voćni sokovi s rumom i whiskyjem**

* Ovi nazivi nisu složenice jer konačni proizvod nije alkoholno piće.

** Kod aluzija na više alkoholnih pića ili nealkoholna pića, sav alkohol u konačnom proizvodu mora potjecati isključivo od jakih alkoholnih pića na koje se upućuje aluzijom.

⁽²⁵⁾ Prema definiciji koja se predviđa u članku 3. točki 2. Uredbe o jakim alkoholnim pićima **kombinacija jednog alkoholnog pića i jednog ili više prehrambenih proizvoda od koje nastaje alkoholno piće** predstavlja **složenicu** i podliježe posebnim odredbama utvrđenima u članku 11. Međutim, dodavanje **više jakih alkoholnih pića** bezalkoholnom piću potrebno je smatrati **aluzijom** i ono podliježe odredbama članka 12. stavka 1.

3.2.2. Aluzije na alkoholnim pićima koja nisu jaka alkoholna pića

Člankom 12. stavkom 2. dopušta se aluzija na naziv jednog ili više jakih alkoholnih pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) pri prezentiranju i označivanju alkoholnog pića koje nije jako alkoholno piće, pod sljedećim uvjetima:

- „(a) **dodani alkohol potječe isključivo od jakog alkoholnog pića** ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji; i
- (b) **udio svakog alkoholnog sastojka** navodi se barem jednom u **istom vidnom polju** kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu.”

Ta se odredba odnosi na sva pića koja sadržavaju alkohol, a koja nisu jaka alkoholna pića, među ostalim:

- 1) **vino** (ne dovodeći u pitanje odredbe Uredbe (EU) br. 1308/2013 ⁽²⁶⁾);
- 2) **aromatizirane proizvode od vina** (ne dovodeći u pitanje odredbe Uredbe (EU) br. 251/2014 ⁽²⁷⁾);
- 3) **pivo**;
- 4) **jabučno vino, kruškovo vino i druga fermentirana pića**.

Zakonodavac je uveo tu novu odredbu koja nije bila dio Uredbe (EZ) br. 110/2008 kako bi se razjasnili uvjeti koji se primjenjuju na aluzije na jaka alkoholna pića pri prezentiranju i označivanju drugih alkoholnih pića.

To zapravo podrazumijeva dodavanje alkohola alkoholu koji je prirodno prisutan u alkoholnom piću, što je stoga očigledno u suprotnosti s načelom da alkohol mora potjecati isključivo od jakog alkoholnog pića na koje se upućuje.

#27 – Primjeri dopuštenih aluzija na alkoholnim pićima koja nisu jaka alkoholna pića:

1) **Pivo s Geneverom ili pivo s primjesama Genevera ili pivo rafinirano Geneverom:** sav alkohol koji se dodaje pivu mora potjecati od autentičnog Genevera (tj. mora ispunjavati sve zahtjeve utvrđene za tu oznaku zemljopisnog podrijetla, među ostalim o najmanjoj alkoholnoj jakosti) i ne smiju se dodavati nikakvi „uspoređivi” sastojci, etilni alkohol, destilati ni druga jaka alkoholna pića.

2) **Vruće jabukovo vino s likerom Punch au Rhum:** sav alkohol koji se dodaje jabukovu vinu mora potjecati od likera punch au rhum (tj. mora ispunjavati zahtjeve utvrđene za kategoriju 33. Priloga I. te osobito one utvrđene u točki (d) trećoj alineji).

3) **Alkoholno piće**

Diplomat* rafiniran likerom Maraschino i Cognacom: sav alkohol koji se dodaje alkoholnom piću (vermut) mora potjecati od autentičnog likera Maraschino (tj. mora ispunjavati sve zahtjeve utvrđene za kategoriju 37. Priloga I.) i Cognaca (tj. mora ispunjavati sve zahtjeve utvrđene u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda).

* „Diplomat” je koktel koji sadržava vermut i liker. Na njega se ovdje upućuje samo u svrhu davanja primjera mogućnosti navođenja aluzija na aromatiziranim proizvodima od vina. Zbog nedostatka odredbi o složenicama i aluzijama u Uredbi (EU) br. 251/2014 i zabrane utvrđene tom uredbom koja se odnosi na upotrebu prodajnih naziva namijenjenih aromatiziranim proizvodima od vina na alkoholnim pićima koja ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju, za opisivanje takvih alkoholnih pića potrebno je upotrebljavati druge nazive.

NAPOMENA: prethodni su **primjeri opisni** i ne primjenjuju odredbe o označivanju u kojima se zahtijeva da aluzija ne smije biti u istom retku kao i pravni naziv likera te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za liker.

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

⁽²⁷⁾ Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91 (SL L 84, 20.3.2014., str. 14.).

#28 – Primjeri zabranjenih aluzija na alkoholnim pićima koja nisu jaka alkoholna pića:

- 1) **pivo rafinirano aromom ruma*** ili **pivo aromatizirano aromatičnim spojevima Genevera***
- 2) **vermut sa sambucom**** ili **sangria rafinirana rumom Rum da Madeira****

* Aluzije na pićima (u ovom slučaju na pivu) zabranjene su ako upućuju na arome, a ne na kategoriju autentičnog jakog alkoholnog pića (rum) ili oznaku zemljopisnog podrijetla (Genever).

** Uredbom (EU) br. 251/2014 nije dopuštena upotreba složenica ili aluzija na aromatiziranim proizvodima od vina i zabranjena je upotreba prodajnih naziva namijenjenih aromatiziranim proizvodima od vina na alkoholnim pićima koja ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju.

Pojašnjenje činjenice da u slučaju aluzija na alkoholnim pićima dodani alkohol mora potjecati od jednog ili više jakih alkoholnih pića na koje se upućuje omogućilo je zakonodavcu da utvrdi da se isto pravilo o označavanju predviđeno člankom 11. stavkom 5. Uredbe (EZ) br. 110/2008 koje se odnosilo samo na mješavine od tog trenutka primjenjuje i na alkoholna pića koja sadržavaju aluzije na jedno ili više alkoholnih pića. Time se nastoji informirati potrošača o udjelu alkohola u konačnom proizvodu koji potječe od početnog alkoholnog pića i svakog jakog alkoholnog pića na koje se upućuje u aluziji.

U skladu s tim, kod aluzije na jedno ili više jakih alkoholnih pića popis alkoholnih sastojaka navodi se najmanje jednom u istom vidnom polju kao i aluzija te se silaznim redoslijedom navodi udio (u postotku) čistog alkohola svakog alkoholnog sastojka u konačnom proizvodu (članak 12. stavak 2. točka (b)).

#29 – Primjeri označivanja udjela alkohola svakog alkoholnog sastojka:

- 1) **pivo s Geneverom** (6 % vol. alkohola: pivo 90 % – Genever 10 %)
- 2) **vruće jabukovo vino s likerom Punch au Rhum** (8 % vol.: jabukovo vino 95 % – rum 5 %)
- 3) **Diplomat* rafiniran Cognacom i Maraschinom** (15 % vol. alkohola: vino 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla 7 %)

* Uredbom (EU) br. 251/2014 nije dopuštena upotreba složenica ili aluzija na aromatiziranim proizvodima od vina i zabranjena je upotreba prodajnih naziva namijenjenih aromatiziranim proizvodima od vina na alkoholnim pićima koja ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju. Međutim, naziv koktela, primjerice „Diplomat” koji sadržava vermut, može se upotrijebiti u ovom kontekstu. Budući da je vermut aromatizirano vino koje podrazumijeva dodavanje alkohola i da se u njegovoj proizvodnji upotrebljava etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla, to bi trebalo navesti na popisu alkoholnih sastojaka kako bi se istaknula razlika takvog alkohola od alkohola koji potječe od vina i jakih alkoholnih pića na koja se odnosi aluzija.

NAPOMENA: prethodni su **primjeri opisni** i ne primjenjuju odredbe o označivanju u kojima se zahtijeva da aluzija ne smije biti u istom retku kao i pravni naziv likera te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za liker.

3.2.3. Aluzije na likerima

Člankom 12. stavkom 3. omogućuju se aluzije na naziv jednog ili više jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) u opisivanju, prezentiranju i označivanju jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve bilo koje kategorije od 33. do 40. Priloga I. (tj. likeri), pod sljedećim uvjetima:

- „(a) dodani alkohol potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji;
- (b) udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu i
- (c) izraz „cream” [**NAPOMENA: samo engleski izraz „cream”**] ne koristi se u pravnom nazivu jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. niti u pravnom nazivu jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji.”

Ta se odredba odnosi na sve kategorije od 33. do 40. (likeri) i odstupa od odredbi o mješavinama utvrđenima člankom 13. stavkom 4.

Dodavanje jednog ili više jakih alkoholnih pića likerima zapravo bi se smatralo mješavinom prema definiciji utvrđenoj u članku 3. stavcima 9. i 10. te bi takvo dodavanje trebalo označiti na odgovarajući način.

Usprkos tome, zakonodavac je uveo iznimku od područja primjene pravila o aluzijama koje su izvorno trebale biti ograničene na prehrambene proizvode koji nisu jaka alkoholna pića. Ta je iznimka uvedena kako bi se potrošača prikladno informiralo o sadržaju likera kojem se dodaje drugo jako alkoholno piće kako bi poprimio posebna organoleptička svojstva. To je česta praksa s obzirom na to da se likeri, kao i neka druga pića, mogu proizvoditi kombiniranjem jednog ili više jakih alkoholnih pića (vidjeti točku 33. podtočku (a) podtočku ii. Priloga I.).

Osim toga, odredbama o mješavinama utvrđenima u članku 13. stavcima 3. i 4. zahtijeva se da se nazivi jakih alkoholnih pića (i drugih alkoholnih sastavnica mješavina) navode isključivo na popisu alkoholnih sastojaka. S druge strane, u skladu s odredbama kojima su uređene aluzije na likerima, naziv dodanog jakog alkoholnog pića ili dodanih jakih alkoholnih pića može se navesti bilo gdje, ali mora se nalaziti u istom vidnom polju kao i pravni naziv (u skladu s člankom 12. stavkom 4. točkom (c); vidjeti točku 3.2.5. u nastavku). Kako bi se umanjio rizik od zloupotrebe i obmanjujućih praksi, zakonodavac je za aluzije na likerima (kao i za mješavine) uveo zahtjev kojim se propisuje navođenje popisa alkoholnih sastojaka barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija te navođenje udjela (u postotku) alkohola svakog alkoholnog sastojka u konačnom proizvodu silaznim redoslijedom (članak 12. stavak 3. točka (b)).

Nadalje, odredbama o označivanju utvrđenima u članku 12. stavku 4. točkama (a) i (b) zahtijeva se da aluzija ne smije biti u istom retku kao i naziv likera i da se ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv ili moguće složenice.

Međutim, za razliku od popisa alkoholnih sastojaka za mješavine (koji se isto tako navodi u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv; vidjeti članak 13. stavak 3. drugi podstavak i članak 13. stavak 4. drugi podstavak točku (a) te točke 4.2.1. i 4.2.2. u nastavku), aluzije na likerima mogu se navesti slovima čiji se font i boja razlikuju od slova koja se upotrebljavaju za pravni naziv.

Naposljetku, kod aluzija na likerima člankom 12. stavkom 4. točkom (c) predviđa se sljedeće: „uvijek im se dodaje pravni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i aluzija” (vidjeti točku 3.2.5. u nastavku).

NAPOMENA: zakonodavac je uveo ograničenje prethodne odredbe prema kojem pravni nazivi koji uključuju **izraz „cream”** nisu dopušteni ako likeri sadržavaju aluziju na jaka alkoholna pića. Ta se iznimka primjenjuje samo na izraz **na engleskom jeziku** (a ne na drugim jezicima) i njome se nastoji zaštititi ugled oznake zemljopisnog podrijetla *Irish Cream*.

#30 – Primjeri dopuštenih i zabranjenih aluzija na likerima:

1) <i>Liker od jaja rafiniran brandyjem</i>	ili	— <i>Liker Blutwurz s Cognacom</i>
2) <i>Liker od čokolade s mjericom gina</i>	ili	— <i>Licor de café de Galicia s rumom</i>
3) <i>Liker od jaja proizveden s rakijom od trešnje</i> (čak i ako sav alkohol (100 %) potječe od rakije od trešnje, može se nazivati aluzijom)		
4) <i>Crème de Brandy avec Rhum</i>		ALI NE: Cream od brandyja avec Rhum/s rumom
5) <i>Crema de Orujo con Whisky</i>		ALI NE: Cream Orujo con Whisky/s whiskyjem

NAPOMENA: liker od jaja s primjesama votke može se upotrebljavati kao aluzija. Za razliku od likera od votke koji kao složenica ne dopušta dodavanje alkohola koji ne potječe od votke, u aluziji na likerima dopušteno je dodavanje alkohola kao dio recepta za proizvodnju likera. Stoga je navođenje udjela alkohola svih alkoholnih sastojaka obvezno za aluzije na likerima kako bi se izbjeglo obmanjivanje potrošača.

NAPOMENA: „Whisky cream” (na engleskom jeziku) može biti samo složenica, stoga sav alkohol koji sadržava mora potjecati isključivo od whiskyja.

NAPOMENA: prethodni su primjeri opisni i ne primjenjuju odredbe o označivanju u kojima se zahtijeva da aluzija ne smije biti u istom retku kao i pravni naziv likera te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za liker.

NAPOMENA: neki smatraju da mogućnost da se aluzije na jaka alkoholna pića navode na likerima umanjuju zahtjev da sav alkohol u složenicama mora potjecati od jakog alkoholnog pića na koje se upućuje. Naime, dok sav alkohol u „likeru od whiskyja” mora potjecati od whiskyja, „liker s dramom whiskyja” može se proizvoditi i s drugim vrstama alkohola.

Zbog toga **se preporučuje** da se u aluzijama na likerima pravni naziv „liker” uvijek dopunjava nazivom glavne sirovine koja se upotrebljava kako bi se dobila prevladavajuća aroma (npr. liker od kokosa s mjericom ruma, liker od čokolade s primjesama brandyja). Ako se pak pravni naziv „liker” u aluzijama upotrebljava bez dopune nazivom glavne korištene arome, to bi moglo upućivati na skrivenu namjeru da se zavara potrošača.

3.2.4. Aluzije na jakim alkoholnim pićima koja nisu likeri

Člankom 12. stavkom 3.a omogućuju se aluzije na naziv **jednog** od jakih alkoholnih pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) u opisivanju, prezentiranju i označivanju jakog alkoholnog pića koje nije liker (tj. koje ispunjava zahtjeve bilo koje kategorije od 33. do 40. Priloga I.), pod sljedećim uvjetima:

„(a) jako alkoholno piće navedeno u aluziji:

- (i) upotrijebljeno je kao jedina alkoholna osnova za proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I.,
 - (ii) nije spajano ni s jednim prehrambenim proizvodom koji nije prehrambeni proizvod koji se upotrebljava za njegovu proizvodnju ili proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića u skladu s Prilogom I. ili sa specifikacijom relevantnog proizvoda i
 - (iii) nije razrijeđeno vodom tako da je njegova alkoholna jakost ispod najmanje jakosti utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I. ili specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla kojoj pripada jako alkoholno piće navedeno u aluziji; **ili**
- (b) jako alkoholno piće skladišteno je tijekom cijelog ili dijela razdoblja dozrijevanja u drvenoj bačvi koja se prethodno upotrebljavala za dozrijevanje jakog alkoholnog pića navedenog u aluziji, pod sljedećim uvjetima:
- (i) drvena bačva ispražnjena je od prethodnog sadržaja za kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića za koje je zabranjeno dodavanje razrijeđenog ili nerazrijeđenog alkohola,
 - (ii) aluzija se navodi u opisu bačve koja se upotrebljava za dozrijevanje dobivenog jakog alkoholnog pića,
 - (iii) aluzija je manje uočljiva od pravnog naziva jakog alkoholnog pića ili bilo koje složenice koja se upotrebljava i
 - (iv) odstupajući od stavka 4. točke (b), aluzija se ispisuje fontom koji nije veći od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića ili bilo koju upotrijebljenu složenicu.”

I u tim se slučajevima člankom 12. stavkom 4. točkom (c) za aluzije predviđa sljedeće: „uvijek im se dodaje pravni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i aluzija” (vidjeti točku 3.2.5. u nastavku).

3.2.4.1. Aluzije na jaka alkoholna pića upotrijebljena kao jedina alkoholna osnova

Proizvođači mogu poželjeti stvoriti inovativne proizvode te eksperimentirati s postojećim kategorijama jakih alkoholnih pića ili oznakama zemljopisnog podrijetla i pretvarati ih u druge kategorije jakih alkoholnih pića.

Zakonodavac u posebnim slučajevima dopušta proizvođačima da navode aluziju na pravni naziv početnog jakog alkoholnog pića pri opisivanju, prezentiranju i označivanju konačnog jakog alkoholnog pića, pod uvjetima navedenima u prethodnom odjeljku.

S druge strane, neke kategorije jakih alkoholnih pića, kao što je aromatizirana votka, mogu se proizvoditi upotrebom drugih kategorija jakih alkoholnih pića (u primjeru je to slučaj s votkom) kao jedinom alkoholnom osnovom i proizvođač može biti zainteresiran za navođenje aluzije na taj alkoholni sastojak pri opisivanju, prezentiranju i označivanju konačnog proizvoda.

Odredbe članka 12. stavka 3.a točke (a) Uredbe o jakim alkoholnim pićima obuhvaćaju upravo prethodno navedene slučajeve.

Radi sprječavanja zloupotrebe ugleda jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla), zakonodavac je omogućio upućivanje na njegov pravni naziv u opisivanju, prezentiranju ili označivanju drugog jakog alkoholnog pića proizvedenog upotrebom jakog alkoholnog pića koje se navodi u aluziji kao njegove jedine alkoholne osnove samo ako konačno jako alkoholno piće ispunjava zahtjeve kategorije jakih alkoholnih pića te samim time mora nositi pravni naziv naveden u toj kategoriji jakih alkoholnih pića.

To znači da na proizvodu koji je generički označen kao „**jako alkoholno piće**” **nikad** neće biti **moguće** navesti aluziju na kategoriju jakih alkoholnih pića ili oznaku zemljopisnog podrijetla upotrijebljenu kao jedinu alkoholnu osnovu.

Nadalje, zabranom dodavanja prehrambenih proizvoda koji nisu dopušteni u proizvodnji jakog alkoholnog pića koje se navodi u aluziji ili konačnog jakog alkoholnog pića na temelju relevantnih pravila utvrđenih u Prilogu I. za kategorije jakih alkoholnih pića ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda oznaka zemljopisnog podrijetla za jako alkoholno piće **isključuje se preklapanje** aluzija na jakim alkoholnim pićima i **složenica** za koje se baš zahtijeva kombiniranje s jednim ili više takvih prehrambenih proizvoda (vidjeti gore točku 2.1.).

Naposlijetku, za navođenje aluzije na pravni naziv jakog alkoholnog pića pri opisivanju, prezentiranju i označivanju drugog jakog alkoholnog pića, **alkoholna jakost konačnog jakog alkoholnog pića ne smije** biti **niža** od najmanje alkoholne jakosti propisane za jako alkoholno piće navedeno u aluziji u skladu s pravilima utvrđenima u Prilogu I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima za kategorije jakih alkoholnih pića ili u relevantnoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda oznaka zemljopisnog podrijetla za jako alkoholno piće (vidjeti primjere u okviru br. 31.).

NAPOMENA: postavlja se pitanje mora li se ponavljanje naziva jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) koje je već navedeno u složenici, primjerice za opisivanje posebnih svojstava tog jakog alkoholnog pića, smatrati aluzijom. Prethodno navedene odredbe članka 12. stavka 3.a točke (a) Uredbe o jakim alkoholnim pićima jasno isključuju takvu mogućnost. U tom bi slučaju ponovljeno upućivanje na naziv jakog alkoholnog pića koji se upotrebljava u kombinaciji s drugim prehrambenim proizvodom trebalo tumačiti kao „proširenje” upotrebe tog naziva u složenici i trebalo bi ispunjavati pravila o označivanju utvrđena u članku 11. stavku 3. Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

#31 – Primjeri dopuštenog označivanja:

Rakija od vina (40 % vol.)

Proizvedena od Cognaca

Završna obrada u bačvi bourbona

*Budući da Cognac prema svojoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda smije dozrijevati samo u drvenim bačvama koje su prethodno sadržavale vino ili rakije od vina, Cognac koji je završno obrađen u bačvi koja je prethodno sadržavala Bourbon Whisky više ne može nositi taj naziv oznake zemljopisnog podrijetla. Međutim, aluzija na činjenicu da je proizvodnja početnog jakog alkoholnog pića tekla u skladu sa zahtjevima za Cognac sve do čuvanja u bačvi bourbona korisna je informacija za potrošača. **NAPOMENA:** u tom slučaju rakija od vina mora imati **najmanju alkoholnu jakost koja je propisana za Cognac** (tj. 40 % vol. alkohola).*

Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom (32 % vol.)

PROIZVEDENO OD RAKIJE KORN

*U skladu sa zahtjevima utvrđenima u kategoriji 19. Priloga I., jako alkoholno piće aromatizirano borovicom može se, među ostalim, proizvoditi aromatiziranjem žitne rakije bobicama borovice. Budući da je Korn žitna rakija registrirana kao oznaka zemljopisnog podrijetla, to je označivanje dopušteno pod uvjetom da **alkoholna jakost konačnog proizvoda dosegne propisanu najmanju jakost za Korn** (tj. 32 % vol. alkohola), koja je veća od najmanje alkoholne jakosti propisane za jaka alkoholna pića aromatizirana borovicom (tj. 30 % vol. alkohola).*

Votka s malinama/aromatizirana malinama (37,5 % vol.)

Proizvedena s četverostruko destiliranom votkom

*Aromatizirana votka koja se, u skladu sa zahtjevima utvrđenima za kategoriju 31. Priloga I., proizvodi tako da se votki dodaju arome i po mogućnosti sladila može u opisivanju, prezentiranju i označivanju sadržavati aluziju na upotrijebljenu votku na temelju članka 12. stavka 3.a točke (a) Uredbe o jakim alkoholnim pićima. **NAPOMENA:** najmanja alkoholna jakost koja je propisana za aromatiziranu votku jednaka je najmanjoj alkoholnoj jakosti propisanoj za votku. tj. 37,5 % vol.*

#32 – **Primjeri zabranjenog označivanja (NAPOMENA: aluzija na jakom alkoholnom piću koje ne odgovara kategoriji te samim time nosi pravni naziv „jako alkoholno piće” uvijek je zabranjena):**

1) **Jako alkoholno piće**

proizvedeno od ruma i brandyja

Kombinacija dvaju jakih alkoholnih pića ne smije se označiti kao aluzija. Ako takvu kombinaciju čine samo jaka alkoholna pića, morat će se označiti kao **mješavina**. Ako su dodani drugi prehrambeni proizvodi, nazivi jakih alkoholnih pića mogu se navesti samo na popisu sastojaka za prehrambene proizvode, pod uvjetom da je popis u skladu s člancima od 18. do 22. Uredbe o informiranju potrošača o hrani, kako je utvrđeno člankom 13. stavkom 2. Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

2) **Jako alkoholno piće**

na bazi ruma

sa začinima

Spajanjem jakog alkoholnog pića s jednim ili više prehrambenih proizvoda koji nisu prehrambeni proizvodi koji se koriste u njegovoj proizvodnji u skladu s njegovim posebnim zahtjevima uvijek se dobiva **složenica** i stoga se ne smije označiti kao aluzija.

3) **Jako alkoholno piće**

dobiveno od ruma (15 % vol.)

Aluzije na kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla zabranjene su ako su ta pića samo **razrijeđena vodom kako bi bila ispod najmanje alkoholne jakosti koja je propisana (37,5 % vol. u slučaju ruma)**.

3.2.4.2. Aluzije na bačve drugih jakih alkoholnih pića

Kako je prethodno objašnjeno (vidjeti točku 1.5.), izrazi kojima se upućuje na čuvanje jakog alkoholnog pića tijekom cjelokupnog razdoblja ili dijela razdoblja njegova dozrijevanja u drvenim bačvama u kojima je prethodno dozrijevalo drugo jako alkoholno piće ne mogu se smatrati dobrovoljnim informacijama u smislu članka 36. Uredbe o informiranju potrošača o hrani zbog odredbe utvrđene u članku 10. stavku 7. prvom podstavku Uredbe o jakim alkoholnim pićima kojom se zabranjuje upotreba naziva jakih alkoholnih pića pri opisivanju, prezentiranju i označivanju bilo kojeg pića koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene u Uredbi o jakim alkoholnim pićima ili relevantnoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla.

Jedine dopuštene iznimke od te zabrane povezane su s označivanjem složenica, aluzija i popisa sastojaka kako je uređeno člancima 11. i 12. te člankom 13. stavcima od 2. do 4. Uredbe o jakim alkoholnim pićima. Stoga upućivanje na jako alkoholno piće u čijoj je drvenoj bačvi naknadno dozrijevalo drugo jako alkoholno piće ne predstavlja samo dobrovoljne informacije u smislu Uredbe o informiranju potrošača o hrani, već i aluziju uređenu člankom 12. stavkom 3.a Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

NAPOMENA: člankom 12. stavkom 3.a točkom (b) podtočkom i. Uredbe o jakim alkoholnim pićima zahtijeva se da je drvena bačva ispražnjena od prethodnog sadržaja za jaka alkoholna pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) za koje je zabranjeno dodavanje razrijeđenog ili nerazrijeđenog alkohola. Ti se zahtjevi primjenjuju na, primjerice, kategorije jakih alkoholnih pića od 1. do 14. Stoga za kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla na koje se prethodni zahtjev ne primjenjuje nije zabranjeno ostaviti u drvenoj bačvi nešto jakog alkoholnog pića koje je prethodno u njoj dozrijevalo. Međutim, takva bi se praksa, ako se primjenjuje, trebala propisno označiti u skladu s člankom 13. stavkom 3. ili 4. Uredbe o jakim alkoholnim pićima (tj. odredbama o označivanju za **mješavine**), ali i odredbama o označivanju utvrđenima u članku 12. stavku 3.a točki (b) podtočkama od ii. do iv. Uredbe o jakim alkoholnim pićima za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića (vidjeti treći primjer u okviru br. 33.).

NAPOMENA: u skladu s člankom 12. stavkom 3.a točkom (b) podtočkama od ii. do iv. Uredbe o jakim alkoholnim pićima i odstupajući od opće odredbe o označivanju koja se primjenjuje na aluzije na alkoholna pića (tj. da se aluzija ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića ili mogućih složenica), aluzija na bačve jakih alkoholnih pića može se ispisati u **veličini fonta koja nije veća** od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv alkoholnog pića ili bilo koju složenicu koja se upotrebljava ako jasno upućuje na bačvu upotrijebljenu za dozrijevanje dobivenog jakog alkoholnog pića i **ne ističe se** više od pravnog naziva jakog alkoholnog pića ili bilo koje složenice koja se upotrebljava. Međutim, jaka alkoholna pića iz te odredbe koja su označena prije 31. prosinca 2022. na temelju primjene članka 4. Provedbene uredbe (EU) br. 716/2013 (kojim se zahtijeva samo da se aluzija ispisuje fontom manjim od onoga kojim su ispisani prodajni naziv i složenica) mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha. U svakom slučaju, **preporučuje se** da se čak i u prijelaznom razdoblju aluzija na bačve jakih alkoholnih pića ne ističe više od pravnog naziva jakog alkoholnog pića (npr. upotrebom drugih pozadina, boja ili vrsta slova).

Osim aspekata koje nacionalna nadležna tijela trebaju ocijeniti u pogledu ispravnog upućivanja na dozrijevanje u drvenim bačvama koje su prethodno upotrijebljene za dozrijevanje drugih alkoholnih pića (posebno vina ili piva) prethodno navedenih u točki 1.5., uključujući usklađenost s člankom 7. stavkom 1. Uredbe o informiranju potrošača o hrani za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića, **preporučuje se** sljedeće:

- 1) jako alkoholno piće zaista je dozrijevalo u **drvenoj bačvi** koja je prethodno upotrijebljena za dozrijevanje jakog alkoholnog pića na koje aluzija upućuje; naime, kako je definirano člankom 4. točkom 11. Uredbe o jakim alkoholnim pićima, dozrijevanje podrazumijeva „skladištenje jakog alkoholnog pića u odgovarajućim posudama tijekom određenog vremena kako bi se omogućili prirodni procesi koji tom jakom alkoholnom piću daju posebna svojstva”. To, primjerice, znači da upotreba inertnih spremnika kao što su plastične bačve ili upotreba iverja kao zamjena za dozrijevanje u drvenoj bačvi nije dopuštena;
- 2) za kategorije jakih alkoholnih pića za koje je zabranjeno dodavanje alkohola (npr. kategorije jakih alkoholnih pića od 1. do 14. Priloga I., kako je predviđeno člankom 7. stavkom 2. točkom (b) Uredbe o jakim alkoholnim pićima), **bačve** upotrijebljene za dozrijevanje **ispraznjene su** od prethodnog sadržaja;
- 3) budući da bačva upotrijebljena za dozrijevanje jakog alkoholnog pića znatno utječe na njegova svojstva, opravdano je informirati potrošače o prethodnom sadržaju upotrijebljene bačve. Međutim, te **informacije moraju biti jasne i nedvosmislene**, moraju upućivati na upotrijebljenu bačvu, a ne samo na jako alkoholno piće koje je u njoj prethodno dozrijevalo i ne smiju dovoditi potrošača u zabludu kako je predviđeno člankom 7. stavkom 1.a, člankom 7. stavkom 2. i člankom 36. Uredbe o informiranju potrošača o hrani. Na primjer:
 - a) upućivanje na određenu bačvu može se opravdati samo ako je jako alkoholno piće **u bačvi dozrijevalo dovoljno dugo** da se utječe na njegova organoleptička svojstva;
 - b) kontekst u kojem se upućuje na aluziju trebao bi biti jasan i služiti **isključivo u svrhu informiranja potrošača** o prethodnom sadržaju korištene bačve, tj. da se jako alkoholno piće dovoljno dugo čuvalo u bačvi koja je prethodno upotrijebljena za dozrijevanje, primjerice, ruma;
 - c) aluzija mora biti **točna i ne smije zavaravati**. Kod označivanja proizvoda i njegova stavljanja na tržište ne bi trebalo ukazivati na to da su sva jaka alkoholna pića dozrijevala u navedenoj vrsti bačve ako to nije točno. Bilo bi zavaravajuće opisati whisky, primjerice, riječima „dozrijeva u bačvi ruma” ako je samo dio sadržaja bačvi u kojima je whisky proizveden dozrijeva u bačvama ruma;
 - d) za neka se jaka alkoholna pića upotrebljava izraz „**završna obrada**”. Radi se o tradicionalnom industrijskom izrazu koji se odnosi na završno razdoblje dozrijevanja u bačvi koja se razlikuje od prethodno korištene bačve. Budući da završna obrada odgovara dijelu razdoblja dozrijevanja, prethodno navedeni zahtjevi trebali bi se jednako primjenjivati i na završnu fazu.

#33 – Primjeri dopuštenog označivanja:

1) **RUM**

Dozrijeva u bačvama Kentucky Bourbona

2) **Single malt whisky***

Dozrijeva u bačvi Cognaca/završna obrada u bačvi ruma

3) **Jako alkoholno piće**

Mješavina 95 % gina i 5 % ruma

Dozrijevalo u bačvi ruma

Moglo bi upućivati na to da su se rum/whisky/gin i rum čuvali u drvenoj bačvi koja je prethodno upotrijebljena za dozrijevanje bourbona/Cognaca/ruma dovoljno dugo da se utječe na njihova organoleptička svojstva.

* U skladu s točkom 2. podtočkom (a) podtočkom iii. Priloga I. (whisky ili whiskey), konačni destilat dozrijeva u drvenim bačvama zapremnine do najviše 700 litara. Budući da vrsta drvene bačve nije navedena, bačve u kojima su prethodno dozrijevala druga alkoholna pića mogu se ponovno upotrijebiti kako bi se dobila posebna organoleptička svojstva pića whisky/whiskey.

#34 - Primjeri zabranjenog označivanja:**Cognac****Završna obrada u drvenoj bačvi ruma**

Nije dopušteno jer u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla Cognaca nije navedeno dozrijevanje u bačvi koja prethodno nije upotrijebljena za dozrijevanje vina ili rakija od vina u okviru njegova načina proizvodnje.

Whisky**Dozrijeva u bačvi brandyja**

Nije dopušteno jer se aluzija ne smije isticati više od pravnog naziva jakog alkoholnog pića, a font kojim je ispisana aluzija ne smije biti veći od fonta kojim je ispisan pravni naziv.

Završna obrada**ruma u Cognacu**

Nije dopušteno jer aluzija mora sadržavati upućivanje na vrstu upotrijebljene bačve.

3.2.5. Ostala pravila o označivanju za aluzije

Člankom 12. stavkom 4. predviđa se da aluzije iz stavaka 2., 3. i 3.a:

„(a) ne smiju biti u istom retku kao i naziv alkoholnog pića;

(b) ispisuju se fontom koji je barem dvostruko manji od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića i, ako se koriste složenice, fontom koji je barem dvostruko manji od veličine fonta koji se upotrebljava za složenice u skladu s člankom 11. stavkom 3. točkom (c); i

(c) u slučaju aluzija u opisivanju, prezentiranju i označivanju jakih alkoholnih pića, uvijek im se dodaje pravni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i aluzija”⁽²⁸⁾.

Stoga su odredbe utvrđene člankom 12. stavkom 4. obvezne kod aluzija na alkoholnim pićima, ali ne i aluzija na prehrambenim proizvodima koji nisu alkoholna pića (članak 12. stavak 1.). Na te se proizvode (npr. sladoled od ruma, Kirschpralinen, kolač s likerom od jaja) primjenjuju opća pravila za označivanje iz Uredbe o informiranju potrošača o hrani, a posebno članak 7. o praksama poštenog informiranja.

Nadalje, ako se aluzije na jaka alkoholna pića navode **na alkoholnim pićima** koja nisu jaka alkoholna pića i **na likerima, udio alkohola** koji svaki alkoholni sastojak predstavlja navodi se barem jednom: u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine.

⁽²⁸⁾ Uvedeno Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1334 od 27. svibnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu aluzija na pravne nazive jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića u opisivanju, prezentiranju i označivanju drugih jakih alkoholnih pića (SL L 289, 12.8.2021., str. 1).

#35 – Primjeri dopuštenog označivanja aluzija na alkoholnim pićima:***Pivo****s notom Genevera***7 % VOL. (pivo 90 % – Genever 10 %): udio alkohola*****Jabučno vino****s likerom Punch au Rhum***20 % vol. alkohola (jabučno vino 95 % – rum 5 %): udio alkohola*****Alkoholno piće******Koktel „Diplomat”****s Cognacom i Maraschinom***15 % vol. (vino 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla 7 %): udio alkohola*****Liker od čokolade****s mjericom gina***16 % vol. alkohola (etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla 96 % – gin 4 %): udio alkohola*****LIKER******Liker od jaja s cimetom****s brandyjem i viskijem Irish Whiskey***17 % VOL. (etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla 88 % – brandy 7 % – Irish Whiskey 5 %): udio alkohola*****Crème de Brandy****avec Rhum***30 % VOL. ALKOHOLA (brandy 90 % – rum 10 %): udio alkohola*****Rakija od vina****Proizvedena od COGNAC-a VSOP
i dozrijevala u bačvi bourbona*

Radi se o dvostrukoj aluziji: prva je aluzija na jako alkoholno piće (Cognac) koje se upotrebljava kao jedina alkoholna osnova za proizvodnju drugog jakog alkoholnog pića (rakija od vina). Naime, početno jako alkoholno piće više ne ispunjava zahtjeve utvrđene u njegovoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla jer je dozrijevalo u drvenoj bačvi koja je prethodno sadržavala Bourbon Whisky (druga aluzija), što nije dopušteno za Cognac.

#36 - Primjeri zabranjenog označivanja:***Jako alkoholno piće
sa završnom obradom u bačvi COGNACA***

Iako je kao takvo dopušteno, to označivanje u ovom slučaju ne ispunjava odredbe o označivanju utvrđene u članku 12. stavku 3.a točki (b) podtočkama iii. i iv. Uredbe o jakim alkoholnim pićima kojima se zahtijeva da aluzija bude manje uočljiva od pravnog naziva jakog alkoholnog pića ili bilo koje složenice koja se upotrebljava i da se ispisuje fontom koji nije veći od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića ili bilo koju upotrijebljenu složenicu⁽²⁹⁾.

Takvo označivanje u svakom bi slučaju predstavljalo nepošteno prezentiranje jer se naglašava aluzija (preuočljiva naznaka Cognaca) nauštrb pravnog naziva proizvoda (jako alkoholno piće), što se može smatrati zloupotrebom oznake zemljopisnog podrijetla za jako alkoholno piće.

U prethodnim primjerima naziv prehrambenog proizvoda (pivo, jabučno vino, aromatizirano vino, liker od čokolade, crème de brandy, liker, rakija od vina) i složenice (crème de brandy, koji može biti i složenica i pravni naziv, liker od čokolade te liker od jaja s cimetom) ne nalaze se u istom retku kao aluzija (Genever, Punch au Rhum, Cognac, Maraschino, gin, brandy, Irish Whisky, rum, bačva bourbona).

⁽²⁹⁾ Članak 12. stavak 3.a točka (b) podtočka iv. Uredbe (EU) 2019/787 primjenjuje se tek od 31. prosinca 2022. Članak 4. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 716/2013 (kojim se zahtijeva da se aluzija ispisuje fontom manjim od veličine fonta kojim su ispisani prodajni naziv i složenica) nastavlja se u međuvremenu primjenjivati.

U svakom slučaju, ako je dobiveno piće jako alkoholno piće, njegov pravni naziv uvijek se navodi u istom vidnom polju kao i aluzija koja se ispisuje fontom čija je veličina **upola manja** od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića i moguću složenicu **ili manja** (osim za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića koje se mogu ispisati fontom koji nije veći od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića i moguću složenicu).

Aluzija se pak može ispisati **slovima** drugog fonta i boje ili na pozadini koja se razlikuje od pozadine naziva alkoholnog pića/složenice. Međutim, **preporučuje se** da aluzija bude **manje uočljiva** od naziva alkoholnog pića. Ta preporuka postaje **pravna obveza za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića** kako bi se nadoknadio manje ograničavajući zahtjev u pogledu veličine fonta predviđen za te aluzije.

3.3. Aluzije na arome „kojima se oponašaju” jaka alkoholna pića

Kako je prethodno navedeno (vidjeti gore točku 1.3.), u skladu s člankom 10. stavkom 7. prvim podstavkom, **naziv jakog alkoholnog pića** (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) **ne smije se** ni na koji način **upotrebljavati** u (opisivanju), prezentiranju i označivanju **bilo kojeg pića** koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za odgovarajuću kategoriju ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla.

Ta se stroga zabrana izričito primjenjuje i kad je u (opisivanju), prezentiranju i označivanju jasno navedeno da se radi o imitaciji upotrebom izraza kao što su „poput”, „vrsta”, „u stilu”, „proizveden”, „aroma” itd.

Naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) ne smije se upotrebljavati za (opisivanje), prezentiranje ili označivanje pića koje se razlikuje od tog jakog alkoholnog pića.

Tom se zabranom, naravno, ne dovode u pitanje odredbe utvrđene za složenice (članak 11.), aluzije (članak 12.) i popis (alkoholnih) sastojaka (članak 13. stavci od 2. do 4.), koje se primjenjuju ako su zadovoljena sva relevantna pravila.

#37 – Primjeri zabranjenog označivanja:

- 1) **Alkoholno piće aromatizirano votkom**
- 2) **Jako alkoholno piće aromatizirano rumom**
- 3) **Piće u stilu brandyja**
- 4) **Piće vrste gina s niskim udjelom alkohola**
- 5) **Bezalkoholno piće poput whiskyja**

Međutim, iako je jasno da se naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) ne smije upotrebljavati za opis pića koje ne ispunjava njegove zahtjeve kako se potrošača ne bi dovelo u zabludu, zakonodavac je uvođenjem članka 10. stavka 7. drugog podstavka odlučio da se **nazivi kategorija jakih alkoholnih pića** smiju upotrebljavati:

- 1) kao dio upućivanja na **aromu**; ili
- 2) u opisivanju i označivanju **prehrambenih proizvoda koji nisu pića** proizvedenih upotrebom tih aroma

čak i ako ti proizvodi ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene za kategoriju jakih alkoholnih pića na koju upućuju u svojem prezentiranju i označivanju.

Zakonodavac je time potvrdio uobičajenu praksu na tržištu jer određene arome nose naziv kategorija jakih alkoholnih pića (npr. aroma ruma ili aroma brandyja) iako ne ispunjavaju zahtjeve tih kategorija, no time se nužno ne zavarava potrošače.

Međutim, radi strože zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla, zakonodavac je člankom 10. stavkom 7. drugim podstavkom **izričito zabranio** da se nazivi **oznaka zemljopisnog podrijetla** za jaka alkoholna pića upotrebljavaju za opis bilo koje arome ili bilo kojeg prehrambenog proizvoda aromatiziranog tim aromama.

#38 – Primjeri aluzija na („imitacije“) jakih alkoholnih pića:

- 1) **Babà al rum – Babà au rhum – baba s rumom:** u ovom se slučaju upotrebljava isključivo **pravi rum** (koji ispunjava sve zahtjeve kategorije 1. Priloga I.)
- 2) **Babà aromatisé au rhum – Babà con aroma di rum – Babà s aromom ruma – Babà aromatizirana rumom:** u ovom se slučaju može upotrebljavati **aroma ruma** pod uvjetom da se potrošača ne zavarava o naravi upotrijebljene arome (tj. nije jako alkoholno piće)

Drugi primjeri:**NETEKUĆI PREHRAMBENI PROIZVODI**

- 3) **Sladoled s aromom ruma** može sadržavati **aromu**
- 4) **Sladoled s Armagnacom** mora sadržavati **autentični Armagnac** (oznaka zemljopisnog podrijetla)
- 5) **Jogurt aromatiziran ginom i tonikom** može sadržavati **aromu**
- 6) **Čokolada aromatizirana viskijem Scotch Whisky** mora sadržavati **autentični Scotch Whisky** (oznaka zemljopisnog podrijetla)

TEKUĆI PREHRAMBENI PROIZVODI (PIĆA)

- 7) **Sok od naranče s rumom i votkom** mora sadržavati **autentični rum i votku**
- 8) **Coca Cola aromatizirana viskijem Irish Whiskey** mora sadržavati **autentični Irish Whiskey** (oznaka zemljopisnog podrijetla)
- 9) **Rumom rafinirano pivo** mora sadržavati **autentični rum**
- 10) **Geneverom rafinirano pivo** mora sadržavati **autentični Genever** (oznaka zemljopisnog podrijetla)
- 11) **Liker od jaja s aromom Kirschwassera** mora sadržavati **autentični Kirschwasser**
- 12) **Liker od jaja s aromom Cognaca** mora sadržavati **autentični Cognac** (oznaka zemljopisnog podrijetla)

NAPOMENA: prethodni su **primjeri opisni** i ne primjenjuju odredbe o označivanju u kojima se zahtijeva da aluzija ne smije biti u istom retku kao i pravni naziv likera te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za liker.

3.4. Pića s niskim udjelom alkohola/bezalkoholna pića koja upućuju na nazive jakih alkoholnih pića

Kako je prethodno navedeno (vidjeti gore točke 1.3. i 3.3.), člankom 10. stavkom 7. prvim podstavkom Uredbe o jakim alkoholnim pićima zabranjuje se upotreba pravnih naziva kategorija jakih alkoholnih pića ili oznaka zemljopisnog podrijetla pri opisivanju, prezentiranju i označivanju **bilo kojeg pića** koje ne ispunjava zahtjeve relevantne kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića. Ta se zabrana primjenjuje i kad se ti pravni nazivi ili oznake zemljopisnog podrijetla upotrebljavaju zajedno s riječima ili izrazima kao što su „poput“, „vrsta“, „u stilu“, „proizveden“, „aroma“ ili ostalim sličnim izrazima.

NAPOMENA: ta zabrana obuhvaća i upotrebu izmišljenih naziva ili upućivanja kao što su „bez gina“, „za ljubitelje gina“, „VirGin“, „Ginfekcija“ u opisu pića koja ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene za kategoriju 20. Priloga I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima.

#39 – Primjeri zabranjenog označivanja (zbog upućivanja na jaka alkoholna pića uz tvrdnju da piće ne sadržava alkohol):

1) Bezalkoholno jako alkoholno piće	ili	Jako alkoholno piće bez alkohola
2) Gin s 0 % alkohola	ili	Gin i tonik s 0 % alkohola
3) Bezalkoholni whisky	ili	Bezalkoholni whisky i Coca Cola

Odredbe kojima se uređuju složenice i aluzije navedene su među iznimkama od gore navedene zabrane. Međutim, prema pravilima za **složenice** ili **aluzije** upućivanje na naziv jakog alkoholnog pića u piću koje **ne sadržava alkohol ne bi bilo moguće** zbog zahtjeva da sav alkohol u konačnom proizvodu mora potjecati od jakog alkoholnog pića na koje se upućuje.

Naime, ako konačno piće uopće ne sadržava alkohol, ne može se razumno očekivati da će jako alkoholno piće na koje se upućuje ispunjavati sve zahtjeve (posebno propisanu najmanju alkoholnu jakost) kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla čiji je naziv naveden na etiketi.

Svako piće koje upućuje na naziv jakog alkoholnog pića (u složenici ili aluziji) uvijek je alkoholno piće.

U tom kontekstu vrijedi napomenuti da izraz „alkoholno piće” nije definirano u zakonodavstvu EU-a, iako Carinski zakonik Unije za vlastite potrebe razvrstava „bezalkoholna” pića u pića najmanje alkoholne jakosti do 0,5 % vol., dok se pića alkoholne jakosti veće od 0,5 % vol. razvrstavaju u alkoholna pića ⁽³⁰⁾.

Kad je riječ o Uredbi o informiranju potrošača o hrani, u članku 16. stavku 4. i članku 28. stavku 2. upućuje se na alkoholna pića koja sadržavaju više od 1,2 % vol. alkohola, ali ne za potrebe definiranja alkoholnih pića, već kako bi se utvrdila alkoholna pića (tj. pića koja sadržavaju više od 1,2 % vol. alkohola) koja su izuzeta od obveznog navođenja nutritivne deklaracije i popisa sastojaka ili koja podliježu obvezi navođenja stvarne alkoholne jakosti na etiketi.

Međutim, u nedostatku definicije „alkoholnog pića” u zakonodavstvu EU-a o hrani, a posebno za potrebe složenica i aluzija na naziv jakog alkoholnog pića na etiketi drugih prehrambenih proizvoda, dobivena pića koja sadržavaju 1,2 % vol. alkohola ili manje i dalje se smatraju alkoholnim pićima u kontekstu Uredbe o jakim alkoholnim pićima.

Ipak, kako je navedeno u članku 38. stavku 2. Uredbe o informiranju potrošača o hrani, države članice mogu donijeti nacionalne mjere u vezi s pitanjima koja nisu posebno usklađena tom uredbom, pod uvjetom da se njima ne zabranjuje, sprečava ili ograničava slobodan protok robe u skladu s tom uredbom. Jasno je da se takvim nacionalnim mjerama ne odobravaju prakse kojima se može zavarati potrošača.

Trebalo bi napomenuti i da je posljednjih godina zabilježeno povećano stavljanje djelomično ili potpuno dealkoholiziranih pića na tržište. To je posebno slučaj s pivom, proizvodom koji se ne uređuje na razini EU-a.

U nedostatku pravila EU-a u tom pogledu i radi primjerenog informiranja potrošača, države članice mogu opravdano donositi odredbe za utvrđivanje pragova alkoholne jakosti koje mogu obuhvaćati i definicije kao što su „bezalkoholno”, „s niskim udjelom alkohola”, „dealkoholizirano” za pića koja se ne uređuju na razini EU-a.

Time se očito isključuje upotreba takve terminologije za jaka alkoholna pića, vino ⁽³¹⁾ i aromatizirane proizvode od vina koji podliježu posebnim odredbama na razini EU-a.

Međutim, takve nacionalne definicije (ako postoje) mogle bi biti korisne i za druga pića kao što su pivo ili alkopops, odnosno pića dobivena kombinacijom bilo kojeg pića s jakim alkoholnim pićima (što je slučaj s određenim aluzijama, kako su definirane člankom 3. točkom 3. podtočkom (a) i kako su uređene člankom 12. stavcima 1. i 2. Uredbe o jakim alkoholnim pićima).

Posljedično, označavanje piće kao npr.:

— „votka s narančom” (složenica)

„bezalkoholno piće” – s 0,05 % vol. alkohola,

nije dopušteno prema pravu EU-a ⁽³²⁾.

S druge strane, uzimajući u obzir da se pivo ne uređuje na razini EU-a, nacionalni propis (ako postoji) mogao bi dopuštati sljedeće označavanje:

— **„bezalkoholno pivo**

s mjericom gina” (aluzija) – s **0,4 % vol. alkohola**, ili kao

⁽³⁰⁾ Prilog I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi: tekst napomene 3. poglavlja 22.: „3. U smislu tarifnog broja 2202, pod pojmom ‚bezalkoholna pića’ podrazumijeva se pića s volumnim udjelom alkohola ne većim od 0,5 %. Alkoholna se pića, ovisno o slučaju, razvrstava u tarifne brojeve 2203 do 2206 ili u tarifni broj 2208.”

⁽³¹⁾ Odredbe o „dealkoholiziranim” ili „djelomično dealkoholiziranim” vinima utvrđene su u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta (EU) br. 1308/2013 kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2021/2117.

⁽³²⁾ Naime, takva pića sadržavala bi određenu količinu alkohola, iako u vrlo niskom postotku. Stoga bi se prema pravu EU-a trebala smatrati alkoholnim pićima.

— „pivo s niskim udjelom alkohola

Rafinirano **rumom**” (aluzija) – s **1 % vol. alkohola**.

Komisija je 2021. pokrenula natječaj za provedbu studije kako bi se pobliže ispitala ta pitanja i utvrdila moguća potreba za posebnim zakonodavstvom.

3.5. Provjere

Provjerama (opisivanja), prezentiranja i označivanja proizvoda koji sadržava aluziju na naziv jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) ocjenjuje se usklađenost sa sljedećim uvjetima:

3.5.1. Prehrambeni proizvodi koji nisu alkoholna pića

Proizvodnja:

1. prehrambeni proizvod koji sadržava aluziju na jedno ili više jakih alkoholnih pića je prehrambeni proizvod (tekući ili netekućí) koji nije alkoholno piće (tj. ne sadržava alkohol);
2. dobiveni proizvod je alkoholno piće ili netekućí prehrambeni proizvod koji sadržava alkohol, makar i u tragovima;
3. jako alkoholno piće ili jaka alkoholna pića navedena u aluziji ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju u relevantnoj kategoriji jakih alkoholnih pića Priloga I. ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući njihovu najmanju alkoholnu jakost, tj. samo se autentična jaka alkoholna pića mogu navoditi u aluziji; i
4. sav alkohol u dobivenom proizvodu potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića navedenih u aluziji (osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se upotrebljavaju za proizvodnju početnog prehrambenog proizvoda).

Označivanje:

5. kad je riječ o tekućim prehrambenim proizvodima, moguće su aluzije samo na više jakih alkoholnih pića (spoj **jednog** jakog alkoholnog pića s drugim prehrambenim proizvodima podliježe odredbama o složenicama);
6. konačni proizvod označava se u skladu s odredbama Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

3.5.2. Alkoholna pića koja nisu jaka alkoholna pića

Proizvodnja:

1. prehrambeni proizvod koji sadržava aluziju na jedno ili više jakih alkoholnih pića je alkoholno piće koje nije jako alkoholno piće (npr. vino, aromatizirani proizvod od vina, pivo, jabučno vino, kruškovo vino, druga fermentirana pića);
2. dobiveni je proizvod i dalje alkoholno piće;
3. jako alkoholno piće ili jaka alkoholna pića navedena u aluziji ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju u relevantnoj kategoriji jakih alkoholnih pića Priloga I. ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući njihovu najmanju alkoholnu jakost, tj. samo se autentična jaka alkoholna pića mogu navoditi u aluziji;
4. sav dodani alkohol potječe od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića navedenih u aluziji (tj. uz alkohol koji je prirodno prisutan u početnom alkoholnom piću), osim alkohola koji smije biti prisutan u mogućim aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima.

Označivanje:

5. moguće aluzije na vinima i aromatiziranim proizvodima od vina moraju biti u skladu sa zakonodavstvom Unije za te proizvode;
6. naziv alkoholnog pića mora se navesti na vidljivom mjestu tako da bude lako uočljiv, jasno čitljiv i, prema potrebi, neizbrisiv. Ne smije biti ni na koji način skriven, prekriven ili prekinut drugim pisanim ili slikovnim prikazima ili drugim materijalom;
7. aluzija se ne navodi u istom retku kao i naziv alkoholnog pića;
8. aluzija se ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za naziv alkoholnog pića i složenica, ako se složenice upotrebljavaju; i

9. udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom: u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redosljedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer jednak je volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu.

3.5.3. Likeri

Proizvodnja:

1. prehrambeni proizvod koji sadržava aluziju na jedno ili više jakih alkoholnih pića jest liker, tj. jako alkoholno piće koje ispunjava uvjete bilo koje kategorije od 33. do 40. Priloga I. Uredbi o jakim alkoholnim pićima (likeri);
2. dobiveni je proizvod i dalje liker, tj. jako alkoholno piće koje ispunjava zahtjeve kategorije 33. Priloga I. (liker);
3. jako alkoholno piće ili jaka alkoholna pića navedena u aluziji ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju u relevantnoj kategoriji jakih alkoholnih pića Priloga I. ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući njihovu najmanju alkoholnu jakost, tj. samo se autentična jaka alkoholna pića mogu navoditi u aluziji;
4. sav dodani alkohol potječe od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića navedenih u aluziji (tj. uz alkohol koji je prirodno prisutan u početnom liker), osim alkohola koji smije biti prisutan u mogućim aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima.

Označivanje:

5. pravni naziv je „liker” jer dobiveno jako alkoholno piće i dalje ispunjava relevantne zahtjeve kategorije 33. Priloga I. ili jedno od pravnih naziva predviđenih drugom kategorijom likera čije zahtjeve ispunjava;
6. pravni naziv likera mora se navesti na vidljivom mjestu tako da bude lako uočljiv, jasno čitljiv i, prema potrebi, neizbrisiv. Ne smije biti ni na koji način skriven, prekriven ili prekinut drugim pisanim ili slikovnim prikazima ili drugim materijalom;
7. uz aluziju se uvijek navodi pravni naziv likera u istom vidnom polju ⁽³³⁾;
8. aluzija se ne navodi u istom retku kao i pravni naziv likera;
9. aluzija se ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv likera i složenica, ako se složenice upotrebljavaju;
10. izraz „cream” (samo na engleskom) ne upotrebljava se u pravnom nazivu likera ni u pravnom nazivu jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji; i
11. udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom: u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redosljedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer jednak je volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu.

3.5.4. Jaka alkoholna pića koja nisu likeri

Proizvodnja:

1. prehrambeni proizvod koji sadržava aluziju na **(jedno)** jako alkoholno piće jako je alkoholno piće koje nije liker;
2. u tom slučaju aluzija je moguća u sljedeća dva slučaja:
 - a. jako alkoholno piće iz aluzije upotrijebljeno je kao **jedina alkoholna osnova** za proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića, pod sljedećim uvjetima:
 - i. nisu dodana druga jaka alkoholna pića ili etilni alkohol ili destilati (u kojem bi slučaju podlijegalo odredbama o mješavinama) i konačno jako alkoholno piće ispunjava zahtjeve utvrđene u Prilogu I. za kategoriju jakih alkoholnih pića i stoga nosi pravni naziv te kategorije (a nikad generički naziv „jako alkoholno piće”);

⁽³³⁾ Likeri koji su obuhvaćeni tom odredbom i ne ispunjavaju taj zahtjev, ali ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 110/2008 i proizvedeni su i označeni prije 31. prosinca 2022. mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha.

- ii. jako alkoholno piće iz aluzije nije spojeno s drugim prehrambenim proizvodima koji nisu prehrambeni proizvodi upotrijebljeni za njegovu proizvodnju ili proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića u skladu s Prilogom I. ili relevantnom specifikacijom proizvoda (u kojem bi slučaju podlijegalo odredbama o složenicama); i
 - iii. konačno jako alkoholno piće nije razrijeđeno vodom tako da je njegova alkoholna jakost ispod najmanje jakosti utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I. ili specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla kojoj pripada jako alkoholno piće navedeno u aluziji; **III**
- b. jako alkoholno piće skladišteno je tijekom cijelog ili dijela razdoblja dozrijevanja (npr. „završna obrada”) u **drvenoj bačvi koja se prethodno upotrebljavala za dozrijevanje jakog alkoholnog pića navedenog** u aluziji, pod sljedećim uvjetima:
- i. drvena bačva ispražnjena je od prethodnog sadržaja, za kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića za koje je zabranjeno dodavanje alkohola;
 - ii. jako alkoholno piće dozrijevalo je u bačvi dovoljno dugo da se utječe na njegova organoleptička svojstva;
 - iii. aluzija služi samo u svrhu informiranja potrošača o postupku proizvodnje i prethodnom sadržaju upotrijebljene bačve;
 - iv. aluzija je točna i ne zavarava: kod označivanja proizvoda i njegova stavljanja na tržište ne bi trebalo ukazivati na to da su sva jaka alkoholna pića dozrijevala u navedenoj vrsti bačve ako to nije slučaj (npr. ako je samo dio jakog alkoholnog pića dozrijevaao u bačvama koje su prethodno upotrijebljene za dozrijevanje drugih jakih alkoholnih pića).

Označivanje:

- 3. pravni naziv jakog alkoholnog pića mora se navesti na vidljivom mjestu tako da bude lako uočljiv, jasno čitljiv i, prema potrebi, neizbrisiv. Ne smije biti ni na koji način skriven, prekriven ili prekinut drugim pisanim ili slikovnim prikazima ili drugim materijalom;
- 4. uz aluziju se uvijek navodi pravni naziv jakog alkoholnog pića u istom vidnom polju ⁽³⁴⁾;
- 5. aluzija se ne navodi u istom retku kao i pravni naziv jakog alkoholnog pića;
- 6. u slučaju aluzija na jaka alkoholna pića upotrijebljena kao jedina alkoholna osnova: aluzija se ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića i za složenice, ako se složenice upotrebljavaju ⁽³⁵⁾;
- 7. u slučaju aluzija na bačvu jakih alkoholnih pića:
 - a. u aluziji se mora upućivati na vrstu upotrijebljene bačve (ne prihvaća se samo upućivanje na jako alkoholno piće koje je prethodno sadržavala);
 - b. aluzija se ne smije isticati više od pravnog naziva jakog alkoholnog pića;
 - c. aluzija se ispisuje u veličini fonta koja nije veća od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv jakog alkoholnog pića i složenice, ako se upotrebljavaju složenice ⁽³⁶⁾; i
 - d. ako se kod jakih alkoholnih pića kojima je dopušteno dodavati alkohol bačva ne isprazni i namjerno se ostavi nešto prethodnog jakog alkoholnog pića kako bi se spojilo s drugim alkoholnim pićem, dobiveni proizvod mora se označiti u skladu s odredbama za mješavine koje se mogu dopuniti aluzijom na jako alkoholno piće koje je prethodno sadržano u samoj bačvi.

⁽³⁴⁾ Jaka alkoholna pića koja ne ispunjavaju taj zahtjev, ali ispunjavaju zahtjeve Uredbe (EZ) br. 110/2008 i koja su proizvedena i označena prije 31. prosinca 2022. mogu se nastaviti stavljeti na tržište do iscrpljenja zaliha.

⁽³⁵⁾ Jaka alkoholna pića koja su obuhvaćena tom odredbom i koja su označena prije 31. prosinca 2022. u skladu s člankom 4. Provedbene uredbe (EU) br. 716/2013 mogu se nastaviti stavljeti na tržište do iscrpljenja zaliha.

⁽³⁶⁾ Jaka alkoholna pića koja su obuhvaćena tom odredbom i koja su označena prije 31. prosinca 2022. u skladu s člankom 4. Provedbene uredbe (EU) br. 716/2013 mogu se nastaviti stavljeti na tržište do iscrpljenja zaliha.

3.5.5. Arome kojima se imitira

1. Nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije i oznake zemljopisnog podrijetla) upotrebljavaju se isključivo:
 - a. za opisivanje, prezentiranje ili označivanje jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve relevantne kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla; ili
 - b. u složenicama, aluzijama, na popisima sastojaka, u mješavinama ili kupazama koji su usklađeni s relevantnim odredbama.
2. **Iznimka:** pravnim nazivom kategorije jakih alkoholnih pića (ne nazivom oznake zemljopisnog podrijetla) definirani su:
 - a. aroma; ili
 - b. prehrambeni proizvod koji nije piće aromatizirano tom aromom;

čak i ako ne ispunjavaju odredbe za aluzije, pod uvjetom da se takvi pravni nazivi dopune izrazom „aroma” ili ostalim sličnim izrazima.

3.5.6. Aluzije na oznake zemljopisnog podrijetla

Osim **preporuke** da se ne bi trebali upotrebljavati „usporedivi” sastojci (osim za druga jaka alkoholna pića u skladu s odredbama o aluzijama), svaka aluzija na jako alkoholno piće s oznakom zemljopisnog podrijetla trebala bi ispunjavati i zahtjev da je okus prepoznatljiv i da se može pripisati prvenstveno toj oznaci zemljopisnog podrijetla.

Potonji zahtjev posebno otežava provjere uzme li se u obzir da je provjera prisutnosti autentičnog whiskyja ili rakije od marelica u prehrambenim proizvodima kao što su kolač, čokolada ili jogurt sama po sebi iznimno zahtjevnija, ali još su zahtjevnije analitičke i organoleptičke provjere kojima se utvrđuje je li whisky „Scotch Whisky” ili je li rakija od marelice „Kecskeméti barackpálinka”.

Preporučuje se usmjeravanje provjera na dokumentaciju koja je dostupna u proizvodnim pogonima tijekom provjera na licu mjesta: od proizvođača prehrambenih proizvoda kao što su kolač, čokolada itd. (u gornjim primjerima) može se zatražiti da imenuje dobavljača jakih alkoholnih pića s oznakom zemljopisnog podrijetla i da na uvid račune i dokumentaciju.

Postoji mogućnost i da je s dobavljačem sklopljen poseban sporazum o autentičnosti proizvoda. Takva dokumentacija može pridonijeti dokazivanju autentičnosti. Međutim, nedostatak dokumentacije dobavljača ne mora nužno ukazivati na prijevaru, ali može biti osnova za dodatne upite.

Ako provjere sljedivosti dokumentacije ne osiguravaju dovoljna jamstva te i dalje postoji sumnja, mogu se provesti analitička ispitivanja.

Ovisno o slučaju, moglo bi biti primjereno primijeniti masenu spektrometriju izotopa i koristiti se bazom podataka izotopa kao referencom.

#40 – Primjeri:

Na seminaru o provjerama koji je 2018. organizirala Glavna uprava za poljoprivredu predstavljen je jedan od načina na koji bi se moglo provjeriti je li votka proizvedena u Poljskoj ili Švedskoj s pomoću vrijednosti izotopa upotrijebljene vode jer se oni razlikuju u sjevernom dijelu.

U rakiji „Kecskeméti barackpálinka” upotrebljavaju se marelice koje mogu imati poseban uzorak koji bi se mogao utvrditi u provedbi analize izotopa.

Jasno je da se takve analize mogu činiti složenima, ali to je samo mogući način za identifikaciju proizvoda, a ne sustavni zahtjev. Zadaća je nadležnog tijela da utvrdi najbolji alat koji se može upotrebljavati.

4. Mješavine

Članak 3. točke 9. i 10.	Definicije
Članak 13. stavci 3. i 4.	Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

4.1. Što su mješavine?

U određenim uvjetima nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) mogu se navesti kod opisivanja, prezentiranja i označivanja jakih alkoholnih pića koja su proizvedena spajanjem raznih alkoholnih sastojaka.

U skladu s člankom 3. točkom 10., „mješavina” znači jako alkoholno piće koje je bilo podvrgnuto miješanju”, a u skladu s člankom 3. točkom 9. „miješanje” znači spajanje jakog alkoholnog pića koje pripada kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili oznaci zemljopisnog podrijetla s jednim ili više od sljedećeg:

- (a) drugim jakim alkoholnim pićima koja ne pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I.,
- (b) destilatima poljoprivrednog podrijetla;
- (c) etilnim alkoholom poljoprivrednog podrijetla”.

Mješavine su jaka alkoholna pića dobivena spajanjem raznih alkoholnih komponenata (tj. jaka alkoholna pića, destilati, etilni alkohol).

Dodavanje drugih prehrambenih proizvoda moguće je samo ako se upotrebljavaju kao sastojci u proizvodnji jednog ili više jakih alkoholnih pića koji su sastavni dio mješavine.

Likeri predstavljaju tipičan primjer takvih jakih alkoholnih pića kojima se dodaju drugi prehrambeni proizvodi jer se u skladu sa zahtjevima kategorije 33. jakih alkoholnih pića mogu proizvoditi dodavanjem sladila, aroma, proizvoda poljoprivrednog podrijetla ili prehrambenih proizvoda etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla, jednom ili više jakih alkoholnih pića ili njihovoj kombinaciji.

Dodavanjem likera u mješavinu svi sastojci upotrijebljeni u proizvodnji tog likera isto se tako unose u samu mješavinu.

#41 – Primjeri dopuštenih mješavina:

- 1) **Koktel „Angel Face”** (gin, brandy od marelice, Calvados)
- 2) **Liker Grand Marnier*** (liker od naranče i Cognac)
- 3) **Koktel „B & B”** (Cognac i Bénédictine = biljni liker)
- 4) **Koktel „Black Nail”** (Irish Whisky i Irish Mist)

* Na naziv robne marke upućuje se samo u ogledne svrhe (Grand Marnier je ugledan liker čiji su alkoholni sastojci dobro poznati).

NAPOMENA: mješavine dviju posebno utvrđenih kategorija jakih alkoholnih pića osim likera, npr. žitnog brandyja (kategorija 3. Priloga I. u kojoj se zahtijeva najmanja alkoholna jakost od 35 %) i viljamovke (kategorija 9. Priloga I. u kojoj se zahtijeva najmanja alkoholna jakost od 37,5 %), trebale bi imati stvaran sadržaj alkohola koji odgovara izračunanom kombiniranom najmanjem sadržaju alkohola tih dviju kategorija, tj. primjerice 36,5 % vol. Naime, ako se voda ili druga tekućina dodaju kako bi alkoholna jakost bilo kojeg jakog alkoholnog pića bila ispod najmanje jakosti utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I., to jako alkoholno piće više ne može upotrebljavati nazive utvrđene u odgovarajućoj kategoriji kao svoj pravni naziv, neovisno o tome navode li se kod opisivanja, prezentiranja i označivanja konačnog proizvoda jedna ili više kategorija jakih alkoholnih pića. Isto se primjenjuje na dodavanje aroma, bojila ili sladila u suprotnosti sa zahtjevima utvrđenima za odgovarajuću kategoriju jakih alkoholnih pića. U tom slučaju konačno piće ne bi predstavljalo mješavinu u smislu članka 3. točaka 9. i 10. te se kao takvo ne bi moglo označivati u skladu s pravilima o označivanju za mješavine, a nazivi upotrijebljenih jakih alkoholnih pića mogli bi se samo uvrstiti na popis sastojaka kako je predviđeno člancima od 18. do 22. Uredbe o informiranju potrošača o hrani.

NAPOMENA: u smislu Uredbe o jakim alkoholnim pićima, samo se kokteli dobiveni isključivo spajanjem raznih kategorija jakih alkoholnih pića, destilata poljoprivrednog podrijetla i/ili etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla mogu smatrati mješavinama i kao takve označiti. Nadalje, uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju za mješavine relevantni su samo za pretpakirana pića. Međutim, trebalo bi istaknuti da u nekim receptima koktela spremnih za piće likeri mogu sadržavati primjerice šećer ili prehrambene proizvode (npr. voćni sokovi/mliječni proizvodi) potrebne za pripremu koktela. U tom se slučaju koktel i dalje može smatrati mješavinom i kao takva označiti, pod uvjetom da upotrijebljeni liker ili likeri ispunjavaju zahtjeve utvrđene u kategoriji 33. jakih alkoholnih pića (točnije najmanju alkoholnu jakost i najmanji sadržaj šećera) i da je dobiveno piće i dalje jako alkoholno piće, odnosno ima najmanju alkoholnu jakost od 15 % vol.

4.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

4.2.1. Opća pravila

Člankom 13. stavkom 3. predviđaju se opći uvjeti upotrebe i označivanja mješavina.

Radi zaštite naziva jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) od neopravdane zloupotrebe, člankom 13. stavkom 3. prvim podstavkom predviđeno je da se u slučaju mješavina ti nazivi mogu „navesti samo na popisu alkoholnih sastojaka koji se nalazi u istom vidnom polju kao i pravni naziv tog jakog alkoholnog pića”.

Pravni naziv bit će „jako alkoholno piće” ako mješavina ne odgovara nijednoj kategoriji jakih alkoholnih pića.

U tom se slučaju u skladu s člankom 13. stavkom 3. drugim podstavkom uz popis alkoholnih sastojaka mješavine mora navesti barem jedan od sljedećih izraza: „mješavina”, „miješano” ili „miješano jako alkoholno piće”.

Odabrani izraz može stajati ispred ili iza popisa alkoholnih sastojaka ili se može navesti u drugom retku u odnosu na popis, pod uvjetom da se nalazi u istom vidnom polju kao i popis i pravni naziv mješavine.

Nadalje, popis alkoholnih sastojaka i prateći izraz ispisuju se jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta e u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv (članak 13. stavak 3. drugi podstavak).

Naposlijetku, na etiketi se barem jednom navodi volumni postotak čistog alkohola svakog alkoholnog sastojka, silaznim redoslijedom prema količinama upotrijebljenima u mješavini (članak 13. stavak 3. treći podstavak).

NAPOMENA: za potrebe odredbi o označivanju mješavina na temelju Uredbe o jakim alkoholnim pićima, **alkoholni sastojci** su jaka alkoholna pića (kao takva), etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla ili destilati poljoprivrednog podrijetla, kako je navedeno u članku 3. točki 9. Uredbe o jakim alkoholnim pićima. S druge strane, na popisu sastojaka, kako je propisano člancima od 18. do 22. Uredbe o informiranju potrošača o hrani, pojedinačni sastojci jakog alkoholnog pića moraju se raščlaniti (npr. sastojci likera od naranče, jakog alkoholnog pića kao takvog, trebali bi se na temelju Uredbe o informiranju potrošača o hrani navesti na popisu sastojaka kao npr. etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla, šećer i aroma naranče).

#42 – Primjeri dopuštenog označivanja mješavina koje ne pripadaju kategoriji jakih alkoholnih pića:

Miješano jako alkoholno piće

Scotch Whisky (60 %), žitna rakija (30 %), etilni alkohol dobiven od ječma (10 %)

Jako alkoholno piće

Mješavina rakije Kirsch Veneto (50 %), rakije Williams trentino (35 %) i jabučnog destilata (15 %)

Miješani rum (60 %) i brandy (40 %)

Jako alkoholno piće

4.2.2. Mješavine koje odgovaraju kategoriji jakih alkoholnih pića

Člankom 13. stavkom 4. predviđaju se posebni uvjeti upotrebe i označivanja za mješavine koje odgovaraju jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića.

To je najčešće slučaj likera koji pripadaju kategoriji 33. jakih alkoholnih pića. U tom će slučaju pravni naziv mješavine biti jedan od pravnih naziva navedenih u odgovarajućoj kategoriji (npr. „liker”, „krem”).

Osim toga, kod mješavina koje odgovaraju jednoj ili više kategorija, nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) upotrijebljenih u proizvodnji mješavine mogu se nalaziti:

„(a) isključivo na popisu svih alkoholnih sastojaka koje sadrži mješavina, a navode se jednakim slovima istog fonta i boje te čija je veličina fonta maksimalno dvostruko manja od veličine fonta koja se upotrebljava za pravni naziv i

(b) barem jedanput u istom vidnom polju kao i pravni naziv mješavine.”

Nadalje, na etiketi se barem jednom navodi volumni postotak čistog alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja, silaznim redoslijedom prema količinama upotrijebljenima u mješavini (članak 13. stavak 4. treći podstavak).

Zaključno, razlike između mješavina koje ne pripadaju kategoriji jakih alkoholnih pića (a) i mješavina koje pripadaju kategoriji jakih alkoholnih pića (b) ograničene su na sljedeće:

- 1) pravni naziv za mješavine pod (a) je generičko „jako alkoholno piće”, a za mješavine pod (b) jedno od pravnih naziva dopuštenih kategorijom ili kategorijama jakih alkoholnih pića kojima mješavina pripada;
- 2) za mješavine pod (b) uz popis alkoholnih sastojaka nije potrebno navesti izraz kojim se ukazuje na mješavinu („mješavina”, „miješano” ili „miješano jako alkoholno piće”).

Preostale odredbe o označivanju iste su u oba slučaja.

#44 – Primjeri dopuštenog označivanja mješavina koje odgovaraju kategoriji jakih alkoholnih pića:

Liker

Cognac (51 %) i liker od naranče (49 %)

Liker

Krem od kokosa (60 %) i Rhum de la Martinique (40 %)

4.3. Provjere

Provjerama opisivanja, prezentiranja i označivanja mješavina ocjenjuje se usklađenost sa sljedećim uvjetima:

Proizvodnja:

- 1) konačni je proizvod jako alkoholno piće koje je usklađeno barem s definicijom iz članka 2. Uredbe o jakim alkoholnim pićima (ili sa zahtjevima utvrđenima u Prilogu I. za kategoriju jakih alkoholnih pića kojoj pripada);
- 2) upotrijebljene su samo destilirane alkoholne komponente (jaka alkoholna pića, destilati poljoprivrednog podrijetla i etilni alkohol poljoprivrednog podrijetla ili njihova kombinacija), a drugi se prehrambeni proizvodi mogu dodavati samo kao sastojci likera koji odgovaraju kategoriji 33. jakih alkoholnih pića iz Priloga I.;

- 3) jako alkoholno piće ili jaka alkoholna pića navedena na popisu alkoholnih sastojaka ispunjavaju sve zahtjeve utvrđene za njihovu proizvodnju u relevantnoj kategoriji jakih alkoholnih pića Priloga I. ili u tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla, uključujući njihovu najmanju alkoholnu jakost.

Označivanje:

- 4) pravni naziv je „jako alkoholno piće” za mješavine koje ne odgovaraju kategoriji jakih alkoholnih pića utvrđenih u Prilogu I. ili jedan od pravnih naziva predviđenih u kategoriji jakih alkoholnih pića kojoj mješavina pripada;
- 5) drugi nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) navode se isključivo na popisu alkoholnih sastojaka uz izraz koji ukazuje na to da se radi o mješavini (ako mješavina ne pripada kategoriji jakih alkoholnih pića);
- 6) popis alkoholnih sastojaka i prateći izraz nalaze se u istom vidnom polju kao i pravni naziv mješavine, ispisani jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv;
- 7) na etiketi se barem jednom navodi volumni postotak čistog alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja, silaznim redoslijedom prema količinama upotrijebljenima u mješavini.

5. Kupaže

Članak 3. točke 11. i 12.	Definicije
Članak 13. stavak 3.a	Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

5.1. Što su kupaže?

U skladu s člankom 3. točkom 12. „kupaža” znači jako alkoholno piće koje je bilo podvrgnuto kupažiranju”, a u skladu s člankom 3. točkom 11. „kupažiranje” znači spajanje dvaju ili više jakih alkoholnih pića iste kategorije koja se u svojem sastavu tek neznatno razlikuju zbog jednog ili više sljedećih čimbenika:

- načina proizvodnje;
- upotrebe različitih uređaja za destiliranje;
- razdoblja dozrijevanja ili starenja;
- zemljopisnog područja proizvodnje;

tako proizvedeno jako alkoholno piće pripada istoj kategoriji jakog alkoholnog pića kao izvorno jako alkoholno piće prije kupažiranja”.

Kupaže su jaka alkoholna pića dobivena **spajanjem raznih jakih alkoholnih pića koja pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića**. Stoga i same kupaže pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića.

Većinom se različita jaka alkoholna pića iste kategorije spajaju kako bi se postigla neka poželjna organoleptička svojstva ili jamčila ujednačena svojstva jakog alkoholnog pića tijekom godina proizvodnje.

Primjerice, u industriji viskija Scotch Whisky vrhunski proizvođači kupaža odabiru posebne nemiješane čiste („single malt”) i nemiješane („single grain”) viskije kako bi proizveli posebne marke kupažiranog viskija Blended Scotch Whisky.

To je uobičajena praksa u proizvodnji koja ne izaziva sumnje na mogućnost obmane potrošača.

Međutim, definicija kupaža obuhvaća i spajanje jakih alkoholnih pića koja pripadaju istoj kategoriji, ali različitim oznakama zemljopisnog podrijetla (npr. Cognac i Armagnac) ili jakih alkoholnih pića koja pripadaju istoj kategoriji, pri čemu jedno jako alkoholno piće pripada oznaci zemljopisnog podrijetla, ali ne i drugo (npr. kirsch i Kirsch d'Alsace).

Radi zaštite ugleda oznaka zemljopisnog podrijetla, zakonodavac je na kupaže jakih alkoholnih pića koje pripadaju različitim oznakama zemljopisnog podrijetla ili koje samo djelomično pripadaju oznakama zemljopisnog podrijetla proširio analogne uvjete upotrebe i pravila o označivanju koji su već predviđeni za mješavine (članak 13. stavak 3.a ⁽³⁷⁾).

5.2. Uvjeti upotrebe i odredbe o označivanju

Člankom 13. stavkom 3.a predviđaju se opći uvjeti upotrebe i označivanja kupaža.

Pravni naziv bit će jedan od pravnih naziva koji se navode za kategoriju jakih alkoholnih pića kojoj kupaža pripada.

Naime, na temelju primjene članka 10. stavka 5. točke (a) pravni naziv može se dopuniti ili zamijeniti oznakom zemljopisnog podrijetla za jako alkoholno piće ako su ispunjeni svi zahtjevi utvrđeni u njegovoj tehničkoj dokumentaciji/specifikaciji proizvoda.

Za kupaže jakih alkoholnih pića koja pripadaju različitim oznakama zemljopisnog podrijetla ili samo djelomično pripadaju oznakama zemljopisnog podrijetla, primjenjuju se sljedeća pravila za označivanje:

- a) u skladu s člankom 13. stavkom 3.a drugim podstavkom točkom (a) podtočkom i., nazivi koji odgovaraju jakim alkoholnim pićima koja su kupažirana mogu se navoditi „isključivo na popisu svih alkoholnih sastojaka sadržanih u kupaži koji se navode jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koja se upotrebljava za pravni naziv“;
- b) u skladu s člankom 13. stavkom 3.a drugim podstavkom točkom (a) podtočkom ii., ti se nazivi moraju nalaziti „barem jedanput u istom vidnom polju kao i pravni naziv kupaže“;
- c) u skladu s člankom 13. stavkom 3.a drugim podstavkom točkom (b), uz popis alkoholnih sastojaka navodi se barem jedan od sljedećih izraza: „kupaža“, „kupažiranje“ ili „kupažirano“. Odabrani izraz može stajati ispred ili iza popisa alkoholnih sastojaka ili se može navesti u drugom retku u odnosu na popis, pod uvjetom da se nalazi u istom vidnom polju kao i popis i pravni naziv kupaže;
- d) u skladu s člankom 13. stavkom 3.a drugim podstavkom točkom (c), na etiketi se barem jednom navodi volumni postotak čistog alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja, silaznim redoslijedom prema količinama upotrijebljenima u kupaži.

NAPOMENA: prethodnim odredbama posebno se nastoji zaštititi ugled određenih oznaka zemljopisnog podrijetla. Stoga se ne primjenjuju na kupaže jakih alkoholnih pića koja pripadaju istoj oznaci zemljopisnog podrijetla ili od kojih nijedno ne pripada oznaci zemljopisnog podrijetla jer je kupažiranje uobičajeni proizvodni postupak koji se upotrebljava za proizvodnju određenih jakih alkoholnih pića, a specifikacija količine svakog jakog alkoholnog pića u kupaži nije relevantna.

#43 – Primjeri dopuštenog označivanja kupaža jakih alkoholnih pića koja pripadaju različitim oznakama zemljopisnog podrijetla ili samo djelomično pripadaju oznakama zemljopisnog podrijetla:

Kupažirana rakija od vina

Cognac (51 %) i Armagnac (49 %)

Whisky

KUPAŽA

Spanish Whisky (75 %) + Irish Whiskey (20 %) + Canadian Whisky (5 %)

⁽³⁷⁾ Uvedeno Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1096 od 21. travnja 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2019/787 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu odredbi za označivanje kupaža (SL L 238, 6.7.2021., str. 1.).

5.3. **Provjere**

Provjerama opisivanja, prezentiranja i označivanja kupaža ocjenjuje se usklađenost sa sljedećim uvjetima:

Proizvodnja:

- 1) samo se jaka alkoholna pića iste kategorije mogu spajati u kupažu: mogu se donekle razlikovati tek po sastavu zbog čimbenika navedenih u članku 3. točki 11. Uredbe o jakim alkoholnim pićima (vidjeti gore točku 5.1.);
- 2) konačni proizvod pripada istoj kategoriji jakih alkoholnih pića kao i jaka alkoholna pića koja su spojena u kupažu.

Označivanje kupaža:

- 3) pravni naziv je jedan od pravnih naziva koji se navode za kategoriju jakih alkoholnih pića kojoj kupaža pripada;
- 4) pravni naziv može se dopuniti ili zamijeniti oznakom zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića ako su ispunjeni svi relevantni uvjeti;
- 5) za kupaže jakih alkoholnih pića koja pripadaju različitim oznakama zemljopisnog podrijetla ili samo djelomično pripadaju oznakama zemljopisnog podrijetla:
 - a. nazivi jakog alkoholnog pića koji je sastavni dio kupaže (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) navode se isključivo na popisu alkoholnih sastojaka;
 - b. popis alkoholnih sastojaka navodi se jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za pravni naziv;
 - c. popis alkoholnih sastojaka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i pravni naziv kupaže;
 - d. uz popis alkoholnih sastojaka navodi se izraz koji ukazuje na to da se radi o kupaži;
 - e. na etiketi se barem jednom navodi volumni postotak čistog alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja, silaznim redoslijedom prema količinama upotrijebljenima u kupaži.

6. **Tablični pregled**6.1. **Složenice**

DEFINICIJA: Članak 3. točka 2.	Kombinacija (koja rezultira alkoholnim pićem) jednog naziva jakog alkoholnog pića (kategorija ili oznaka zemljopisnog podrijetla) te: 1) naziva ili deriviranih pridjeva jednog ili više prehrambenih proizvoda (koji nisu alkoholno piće ni prehrambeni proizvodi koji se upotrebljavaju za proizvodnju tog jakog alkoholnog pića); i/ili 2) izraza „ liker ” ili „ krem ”.
UVJETI UPOTREBE: Članak 11.	a) Sav alkohol potječe od jakog alkoholnog pića navedenog u složenici, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima. b) Bez razrjeđivanja osim dodavanjem vode tako da je njegova alkoholna jakost ispod zahtijevane volumne alkoholne jakosti.
ZAHTJEVI ZA OZNAČIVANJE: Članak 11.	— U složenicama nije dozvoljena upotreba izraza „alkohol”, „jaki alkohol”, „piće”, „jako alkoholno piće” i „voda”. — (Pravni) naziv: — „jako alkoholno piće” za jaka alkoholna pića koja ne ispunjavaju zahtjeve nijedne kategorije, — složenice u kojima se naziv jakog alkoholnog pića kombinira s nazivom „liker” ili „krem” za jako alkoholno piće koje ispunjava relevantne zahtjeve kategorije 33. Priloga I., ili — naziv alkoholnog pića na temelju Uredbe o informiranju potrošača o hrani ako se ne radi o jakom alkoholnom piću. — Složenica se ispisuje fontom koji nije veći od veličine fonta koji se upotrebljava za (pravni) naziv.

	<ul style="list-style-type: none"> — Složenica se ispisuje jednakim slovima (isti font, veličina i boja). — Složenica ne smije biti prekinuta tekstualnim ili slikovnim elementima koji nisu njezin sastavni dio. — U slučaju kombinacije koja rezultira jakim alkoholnim pićem, njegov pravni naziv mora se navesti uz naziv složenice: navode se u istom vidnom polju.
--	---

6.2. Aluzije

DEFINICIJA: Članak 3. točka 3.	<p>Izravno ili neizravno upućivanje na jedno ili više jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) u (opisu, prezentiranju i označivanju):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prehrambenih proizvoda koji nisu alkoholna pića; 2. alkoholnih pića koja nisu jaka alkoholna pića; 3. likera (jaka alkoholna pića iz kategorija od 33. do 40.); 4. jakih alkoholnih pića koja nisu likeri (u ograničenim i posebnim slučajevima koji se ne smatraju složenicama ili mješavinama).
UVJETI UPOTREBE: Članak 12.	<ol style="list-style-type: none"> a) Sav (dodani) alkohol potječe od jakog alkoholnog pića (osim za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića). b) Samo za oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića: proizvod obuhvaćen nazivom oznake zemljopisnog podrijetla trebao bi se upotrijebiti u zadovoljavajućoj količini (% se navodi na etiketi) kako bi predmetnom prehrambenom proizvodu dao prepoznatljivo svojstvo (okus se prvenstveno pripisuje na temelju oznake zemljopisnog podrijetla ili, ako se ne može dokazati, odgovarajuće dokumentacije s dokazima). c) Samo za oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića: ne upotrebljava se drugi „usporedivi” sastojak.
ZAHTJEVI ZA OZNAČIVANJE: Članak 12.	<ul style="list-style-type: none"> — Samo za 1.: primjenjuju se pravila Uredbe o informiranju potrošača o hrani. — Samo za 2.: naziv = naziv alkoholnog pića na temelju Uredbe o informiranju potrošača o hrani. — Samo za 3.: pravni naziv = „liker”, pravni naziv druge kategorije likera čije zahtjeve ispunjava, s time da se ne smije upotrebljavati izraz „cream” na engleskom. — Samo za 4.: pravni naziv = bilo koji od naziva dopuštenih kategorijom jakih alkoholnih pića čiji su zahtjevi ispunjeni (pravni naziv „jako alkoholno piće” dopušten je samo u slučaju aluzija na bačve jakih alkoholnih pića). — Za 2., 3. i 4.: aluzija nije u istom retku kao i (pravni) naziv alkoholnog pića te se ispisuje u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koji se upotrebljava za (pravni) naziv i (moguću) složenicu (osim za aluzije na bačve jakih alkoholnih pića, za koje se može koristiti ista veličina fonta kao i za pravni naziv i moguću složenicu). — Za 3. i 4.: uz aluziju se uvijek navodi pravni naziv jakog alkoholnog pića: navode se u istom vidnom polju. — Za 2. i 3.: popis alkoholnih sastojaka u kojem se barem jednom navodi % alkohola silaznim redoslijedom.

6.3. Mješavine

DEFINICIJA: Članak 3. točke 9. i 10.	<p>Kombinacije različitih destiliranih alkoholnih sastojaka, tj. jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla), etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla koje rezultiraju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. jakim alkoholnim pićem koje ne pripada kategoriji; ili 2. jakim alkoholnim pićem koje pripada kategoriji (npr. liker).
--	---

ZAHTJEVI ZA OZNAČIVANJE: članak 13. stavci 3. i 4.	<ul style="list-style-type: none"> — Samo za 1.: pravni naziv = „jako alkoholno piće”. — Samo za 2.: pravni naziv = naziv kategorije. — Nazivi jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) navode se samo na popisu alkoholnih sastojaka u istom vidnom polju kao pravni naziv. — Na popisu alkoholnih sastojaka silaznim se redoslijedom barem jednom navodi % alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja u mješavini. — Samo za 1.: navodi se neki od izraza „mješavina”, „miješano” ili „miješano jako alkoholno piće” ako je dostupan popis alkoholnih sastojaka.
--	--

6.4. Kupaže

DEFINICIJA: Članak 3. točke 11. i 12.	Kombinacije različitih jakih alkoholnih pića koja pripadaju istoj kategoriji uz neznatne razlike zbog: <ol style="list-style-type: none"> 1) načina proizvodnje; 2) upotrebe različitih uređaja za destiliranje; 3) razdoblja dozrijevanja ili starenja; i/ili 4) zemljopisnog područja proizvodnje.
ZAHTJEVI ZA OZNAČIVANJE: Članak 13. stavak 3.a	<ul style="list-style-type: none"> — Pravni naziv = naziv kategorije (koji se može dopuniti ili zamijeniti nazivom oznake zemljopisnog podrijetla). <p>SAMO za kupaže različitih OZP-a ili djelomičnih OZP-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Nazivi drugih jakih alkoholnih pića (kategorije ili oznake zemljopisnog podrijetla) navode se samo na popisu alkoholnih sastojaka u istom vidnom polju kao pravni naziv barem jednom. — Navodi se neki od izraza „kupaža”, „kupažiranje” ili „kupažirano” ako je dostupan popis alkoholnih sastojaka. — Na popisu alkoholnih sastojaka silaznim se redoslijedom barem jednom navodi % alkohola koji svaki alkoholni sastojak predstavlja u kupaži.